

NOVINY MESTSKEJ ČASTI
BRATISLAVA-PETRŽALKA

Ľudí s poruchami autistického spektra každoročne pribúda. Napriek tomu špecializovaných štátnych zariadení, ktoré by sa autistom venovali, je u nás stále nedostatok.

PRED DVADSIATIMI ROKMI PETRŽALSKÁ MATERSKÁ ŠKOLA AKO PRVÁ NA SLOVENSKU OTVORILA TRIEDY PRE DETI S AUTIZMOM

STR. 10 - 11

Číslo 4/2023 | Ročník 5 | Apríl 2023 | petrzalka.sk

PETRŽALKA PREDSTAVILA VLASTNÝ PORTÁL NA NAHLASOVANIE PODNETOV. VĎAKA NEMU DOKÁŽE ODSTRÁNIŤ NEDOSTATKY EŠTE EFEKTÍVNEJŠIE

STR. 2

EDITORIÁL: NOVÁ APLIKÁCIA NA PODNETY ZEFEKTIVNI ICH VYBAVENIE

V roku 2020 mestská časť Bratislava-Petržalka vytvorila pracovnú pozíciu podnetára. Stovky podnetov týždenne tak dostali systém, vďaka ktorému už sitom neprepadne ani jeden z nich.

Pevnosť sita ešte výraznejšie posilní nový web **POD-NETY.PETRZALKA.SK**. K obyvateľom a obyvateľkám je mestská časť bližšie vďaka

portálu, ktorý by o niekoľko mesiacov mal jednotlivé kanály na nahlasovanie podnetov zjednotiť.

Budeme radi, ak si náš nový web vyskúšate aj vy. Neváhajte nám dať vedieť, čo ešte môžeme spoločne vylepšiť, aby bolo nahlasovanie podnetov čo možno najjednoduchšie. Veď aj vďaka vám robíme z Petržalky krajšie miesto pre život.

Dávid Pavlík
podnetár
senior referátu
komunikácie
MúU Petržalka

PETRŽALSKÍ ÚRADNÍCI MEDZI NAMI

Vďaka kolegom z referátu statickej dopravy miznú z ulíc zhrdzavené vraky áut a pribúdajú parkovacie miesta pre obyvateľov Petržalky.

STR. 4 - 5

KDE JE POCHOVANÁ STARÁ PETRŽALKA

Keď v roku 1973 začali budovať najväčšie sídlisko v strednej Európe, nie všetci boli nadšení. Mnohí prišli o svoje rodinné domy a museli sa presťahovať do bytoviek. Patril k nim aj Jozef Appel.

STR. 6 - 7

CENTRÁLNA ROZVOJOVÁ OS PETRŽALKY STALE VYVOLAVA VASNE

Bratislavskí poslanci vzali na vedomie štúdiu o možnom budúcom rozvoji územia, ktoré lemuje trať električky v Petržalke. Blížila sa už k Bratislave stavebné stroje?

STR. 14 - 15

NOVINY NAŠA PETRŽALKA NÁJDETE AJ NA INTERNETE.
NASKENUJTE QR KÓD A ČÍTAJTE ONLINE

PETRŽALKA PREDSTAVILA VLASTNÝ PORTÁL NA NAHLASOVANIE PODNETOV

VĎAKA NEMU ICH DOKÁŽE RIEŠIŤ EŠTE RÝCHLEJŠIE A EFEKTÍVNEJŠIE

Petržalská samospráva v apríli spustila web **PODNETY.PETRŽALKA.SK**. Vytvorila ho vo vlastnej réžii, do konca roka 2023 tam nájdete podnety zo všetkých ďalších platforiem, ktoré sústredujú postrehy a žiadosti obyvateľov na riešenie nedostatkov.

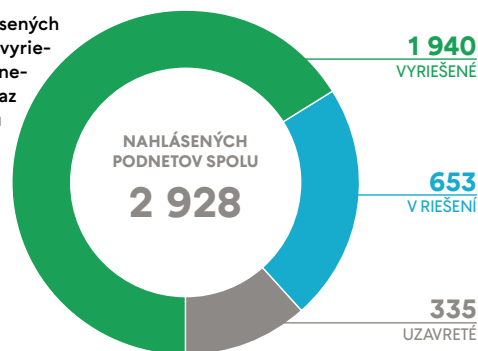
Obyvatelia mestskej časti Bratislava-Petržalka majú viacero možností ako vyjadriť svoju (ne) spokojnosť s kvalitou prostredia, v ktorom žijú. Či už ide o čistotu verejných priestranstiev, starostlivosť o zeleň alebo iné služby samosprávy.

Svoje podnety, ktoré vo väčšine prípadov žiadajú vyriešenie konkrétneho problému, môžu Petržalke adresovať osobne, telefonicky alebo pohodlne cez e-mail **podnety@petrzalka.sk**. Od roku 2020 pribudla možnosť nahlásiť podnet prostredníctvom **mobilnej aplikácie Petržalka**.

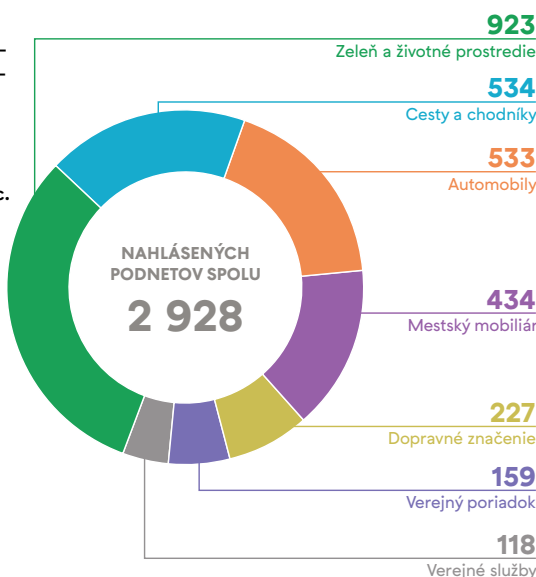
Obľúbeným nástrojom je aj online portál projektu **Odkaz pre starostu**, ktorý Petržalka využíva už od roku 2010, a cez ktorý prijala a odpovedala už na viac ako 5300 podnetov, pričom takmer štyri tisíce podnetov vyriešila (ďalších 800 je v riešení).

Čoraz populárnejším je nahlasovanie podnetov cez správy alebo komentáre na sociálnych sieťach (nielen) mestskej časti a tiež cez chatovaciu aplikáciu **WhatsApp** na telefónnom čísle 0947 487 088. Dôvodom je najmä rýchlosť, jednoduchosť a efektívnosť oznámenia podnetu, čo automaticky zrýchli aj jeho vyriešenie.

Počet nahlásených podnetov a vyriešených podnetov cez Odkaz pre starostu (dec. 2018 - marec 2023)

Počet nahlásených podnetov cez Odkaz pre starostku podľa kategórie (dec. 2018 - marec 2023)

Všetky spomínané komunikačné kanály spravujú zamestnanci a zamestnankyne referátu komunikácie petržalského miestneho úradu, ktorý je jedným z prvých kontaktov pre širokú verejnosť.

RIEŠENIE NA POČKANIE

Najnovšie sa mestská časť rozhodla portfólio nahlasovacích služieb rozšíriť o ďalšiu – portál **PODNETY.PETRŽALKA.SK**. Bol vytvorený priamo samosprávou, s cieľom ešte viac zefektívniť riešenie podnetov.

Podľa vedúceho petržalského referátu komunikácie **Jozefa Rybára** sa podnety v Petržalke

zbierajú veľmi rýchlo, no ich riešenie nezriedka spomalí nesprávne priradenie – totiž nie všetko, čo sa nachádza na území Petržalky, spravuje a rieši mestská časť.

„V našom 150-tisícovom sídlisku denne dostávame desiatky nových podnetov, z ktorých mnohé sa nás ani netýkajú. Veľkú časť pozemkov a majetku vlastní magistrát blavného mesta, štátne alebo súkromné podniky. Mnoho obyvateľov to, prirodzene, netuší, takže nám potom vytkajú nedostatočnú starostlivosť“, vysvetľuje Rybár.

Ako dodáva, nový portál bude slúžiť aj ako verejne dostupný informačný kanál, kde si môžu obyvatelia pozrieť, ktoré podnety sú riešené, v riešení, vyriešené alebo odstúpené na riešenie inej inštitúcii – podobne ako na platforme Odkaz pre starostu.

„Výhodou portálu PODNETY.

PETRŽALKA.SK je sústredenie všetkých podnetov pod jednu strechu, ich jednoduché nahlasovanie cez krátky formulár aj s možnosťou priloženia fotografií a určením adresného bodu na interaktívnej mape. No najmä ich rýchlejšie procesné spracovanie,“ tvrdí Rybár.

K ešte efektívnejšej komunikácii s obyvateľmi podľa jeho slov prispelo aj nedávne posilnenie tímu „podnetárov“, vďaka čomu sa Petržalke podarilo uzavrieť aj viac ako desať rokov neriešené podnety.

VÝHODNÝ PRE OBE STRANY

„Nový portál prináša výhody pre všetky strany. Pre obyvateľov je to jednoduchosť nahlasovania podnetov, potvrdenie ich prijatia či upozornenia na zmenu stavu ich riešenia. Pre náš úrad zas ide o zjednodušenie evidencie podnetov, ktoré budú oteraz na jednom mieste,“ uvádza jeden z členov petržalského tímu podnetárov David Pavlík.

Dodáva, že za posledné štyri roky bolo Petržalke len cez Odkaz pre starostu adresovaných takmer tritisíc podnetov. Najčastejšie sa týkali nedostatočnej čistoty verejných priestranstiev, zlého stavu ciest a chodníkov či vrakov.

„Náš nový portál funguje na podobnom princípe. Do príslušných kolóniek na webe alebo v mobilnej aplikácii stačí napísať meno, mailovú adresu a systém okamžite ponúkne na výber štrnásť okruhov, ktorých sa podnet môže týkať. Zadávatel si potom môže vybrať, do ktorej kategórie patrí jeho podnet a jednoducho ho nahlásiť,“ vysvetľuje Pavlík. „Petržalská aplikácia PODNETY.PETRŽALKA.SK nie je nemenná. Sme otvorení všetkým nápadom a vylepšeniam od obyvateľov,“ uzatvára Pavlík.

Mária Halašková

POZNÁME MENÁ SEDEMNÁSTICH SKVELÝCH PEDAGÓGOV A PEDAGOGIČIEK Z PETRŽALSKÝCH ŠKÔL

Práca učiteľa nie je ľahkým chlebíkom. Učiteľ je jedným z našich prvých sprievodcov životom, vstúpuje do nás lásku a úctu k vedomostiam i morálne zásady. Nečudo, že v našich srdciach majú viacerí špeciálne miesto aj roky po tom, ako opustíme školské lavice.

Prácu takmer **1200 pedagógov a pedagogičiek z 11 základných a 27 materských škôl** zriaďovaných petržalskou samosprávou sme si preto pri príležitosti Dňa učiteľov uctili 30. marca na slávnostnom ceremoniáli v Dome kultúry Zrkadlový háj.

Oceneným osobne poďakovali starosta Ján Hrčka, vicestarostky Michala Kozáková a Iveta Jančoková, vedúca oddelenia školstva Andrea Garánová a predseda školskej komisie Polat Elalmis.

Medzi ocenené pedagogičky patrí aj Mária Bubancová (vľavo) zo ZŠ Prokofievova. | FOTO: Ivana Vrablová

Pamätné plakety Jána Amosa Komenského si prevzalo 17 našich pedagógov a pedagogičiek. Nechýbala medzi nimi ani päťica odmenených v ankete „Učiteľ, na ktorého sa nezapúda“ – navrhli ich obyvatelia Petržalky, v ktorých zanechali svojou ľudskou i profesijnou stránkou nezapudateľnú stopu.

Sedemnástku ocenených tvoria: **Jarmila Bachratá** – MŠ

Bohrova, **Erika Holásková** – MŠ Tupolevova, **Eva Ostrovská** – MŠ Pifflova, **Marta Svobodová** – MŠ Ševčenkova, **Mária Kovárová** – MŠ Röntgenova, **Mária Bubancová** – ZŠ Prokofievova, **Martina Rišiaňová** – ZŠ Pankúchova, **Mária Hrebíková** – ZŠ Holíčska, **Miroslava Bačková** – ZŠ Budatínska, **Kristína Csonková** – ZŠ Tupolevova, **Alena Zlatošová**

– ZŠ Černyševského, **Tatiana Uhrová** – ZŠ Gessayova

Ocenenie „Učiteľ, na ktorého sa nezapúda“ si vyslúžili: In Memoriam – **Vlasta Pátková** – MŠ Haanova, **Mária Pazderová** – MŠ Macharova, **Zuzana Šuleková** – ZŠ Nobelovo námestie, **Danica Banášová** – ZŠ Holíčska, **Karol Jursa**. Blahoželáme!

Nikoleta Janková

PETRŽALKA ZVÝŠILA PRÍSPEVOK ZA ŠKOLSKÉ KLUBY, ZVÝHODŇUJE VIACDETNÉ RODINY

Petržalská samospráva každoročne vynakladá najvyššiu časť rozpočtu na vzdelávanie. Napríklad v roku 2023 pôjde do tejto kapitoly **viac ako 32,2 milióna eur**, teda viac ako polovica bežných výdavkov. Petržalka štedro dotuje prevádzku verejných škôl, škôlok i školských klubov tak, aby sa na nej museli rodičia podieľať čo najmenej. Žiaľ, extrémne zvýšené náklady spôsobené rekordnou infláciou, rastom cien energií donútili tento rok mestskú časť – rovnako ako ďalšie mestá a obce naprieč Slovenskom – zvýšiť niektoré príspevky v školských zariadeniach v petržalskej správe.

Od apríla sa to týka aj **školských klubov detí (ŠKD)** v našich 11 základných školách.

2 EURÁ ZA DEŇ

Zabezpečiť bezproblémovú prevádzku ŠKD musí každá mestská časť nielen priamo zo svojho

rozpočtu, ale i primeraným zvýšením finančného zaťaženia zákonných zástupcov detí – a to úpravou výšky mesačného príspevku na čiastočnú úhradu daných nákladov.

Od 1. apríla sa tak uvedený príspevok za prvé dieťa v našom ŠKD zvýšil z pôvodných **20 na 40 eur mesačne**. Pri viacdetných rodinách sa na každé ďalšie dieťa **vzťahuje zľava 50 %** tak, ako aj pri poplatkoch za materské školy. V praxi to znamená, že za prvé dieťa v školskom klube rodič zaplatí plnú sumu 40 eur, za druhé, tretie i každé ďalšie dieťa to bude už „len“ po 20 eur mesačne.

Ak týchto 40 eur na mesiac rozrátate na čas, kedy sú školské kluby otvorené, vyjde vám, že za dieťa v školskom klube zaplatí zákonný zástupca cca 2 eurá za deň, čo je v porovnaní so súkromnými klubmi či hracími kútikmi prijateľná suma. Všetky získané financie investuje samospráva späť do vzdelania.

Silvia Šimeková

NÁKLADY PREVYŠUJÚ PRÍJMY

Príjmy petržalskej samosprávy zo ŠKD v roku 2022 boli **489 963 eur**. Skutočné náklady mestskej časti v rovnakom období na ich prevádzku sa však vyšplhali až do výšky **2 841 181 eur**.

V roku 2023 sa v petržalských základných školách počíta s nárastom cien tepla o 65 % a nárastom cien elektriny o 83 %. Zvyšujú sa tiež mzdové náklady pre pedagogických a nepedagogických zamestnancov. Od januára to bolo o sedem, resp. 10 % a v septembri o ďalších desať, resp. 12 %.

To pre spoločnú kasu znamená zvýšenie výdavkov o zhruba ďalší milión eur ročne.

PETRŽALSKÍ ÚRADNÍCI MEDZI NAMI: KROTITELIA PARKOVACÍCH MIEST A VRAKOV

Podľa Štatistickej ročenky hlavného mesta Bratislavy za rok 2022 sa počet registrovaných osobných motorových vozidiel (vrátane motocyklov) priblížil k tristoštyridsiatim ôsmim tisíciam. Veľká časť z nich parkuje práve v Petržalke. O to, aby mali obyvatelia a návštevníci najväčšej mestskej časti kde kultúrne odstaviť svoje vozidlo (ale aj o to, aby ho neodstavili hocikam) sa v rámci petržalskej samosprávy stará **referát statickej dopravy**. Toto je však iba časť – hoci najväčšia – jeho agendy.

O TRITISÍC ÁUT MENEJ

TÉMA „Na starosti máme statickú dopravu. Ako už naznačuje slovo statická, staráme sa teda o všetko, čo sa v zmysle dopravy nehýbe,“ hovorí vedúci referátu **Ivan Lučanič**. Referát sa začal formovať v čase, keď sa Petržalka rozhodla upratať parkovanie a vytvoriť – dnes už môžeme smelo skonštatovať – funkčný **Petržalský parkovací systém (PPS)**. A nič na tom nemení skutočnosť, že bol vytvorený ako dočasný.

PPS začal naplno fungovať v októbri 2019, dnes je v mestskej časti zaregulovaných zhruba **21-tisíc modrých parkovacích miest** a podľa pasportu je možné namodro vyznačiť ešte okolo sedemtisíc miest. „Ďalšie miesta v lokalite Dvory IV sú už zaradené v celomestskom parkovacom systéme PAAS. Tam platia iné pravidlá, o parkovací systém na týchto miestach sa nestará Petržalka, ale hlavné mesto,“ vysvetľuje Lučanič.

Referát statickej dopravy rieši prevádzku celého systému PPS – od prípravy projektovej dokumentácie na parkoviská, cez registráciu

Puďí či komunikáciu s užívateľmi. „Vysvetľujeme im pravidlá, podmienky či rozdiely medzi našim a mestským systémom,“ približuje Lučanič.

Pravidlá nielen vysvetľujú, ale aj kontrolujú. Zároveň realizujú pravidelné sčítanie parkujúcich áut a voľných miest, aby vedeli urobiť analýzy a povedať, kde sa systém zlepšuje a kde treba pridať.

To, že má práca referátu – a regulácia parkovania – zmysel, potvrdzujú aj dáta. „Keď sme začínali s parkovacím systémom, v Petržalke pravidelne parkovalo okolo 34-tisíc vozidiel. Dnes je ich 31-tisíc a menej, čo znamená, že zhruba 2500 – 3000 áut tu od zavedenia rezidentského parkovania prestalo parkovať. Najčastejšie to

boli ľudia, ktorí si z Petržalky spravili parkovisko, odišli niekam do zahraničia na týždňovky alebo aj na celé roky,“ hovorí Lučanič.

PROBLÉM S VRAKMI RIEŠIA SYSTEMATICKY

Apropo, dlhodobo stojace vozidlá. Keďže referát statickej dopravy sa dynamicky rozvíja, od životného prostredia prevzali aj riešenie vrakov a nepojazdných vozidiel. Petržalka je jednou z mestských častí, ktorá tento problém

rieši naozaj príkladne. Dotlačila ju k tomu (ne)výhodná poloha z hľadiska blízkosti centra mesta a tiež nespočetné voľné plochy, ktoré mnohých priam lákajú, aby sem „upratali“ vozidlo na hranici pojazdnosti a zmizli. Prípadne ho tu odparkovali a odišli na dlhú pracovnú cestu.

Vrakom sa prioritne venuje **Ondrej Karácsony**. „V minulosti sme ich tu mávali množstvo, dnes ich nájdete minimálne,“ konštatuje. Stojí za tým mravčia práca a stovky nachodených kilometrov jeho kolegov, ktorí pravidelne kontrolujú petržalské parkoviská, ale aj zákutia, a vraky odtahujú na petržalské **odstavné parkovisko**

Dolný rad zľava Irena Panáčková, Barbora Zahradníková, Miriam Gregová, Martina Mazáková, Barbora Filo. Horný rad zľava Miloš Michrina, Ivan Weinfortner, Ondrej Karácsony, Andrej Árva a Ivan Lučanič. | FOTO: Ivana Vrabľová

na Kočánkovej. Napríklad len vlni takto mestská časť vyčistila svoje ulice od 109 nepojazdných vozidiel. Pre majiteľov, ktorí sa po ne napokon dostavili, to nebola lacná záležitosť. „Pritom, paradoxne, ak sa chceli starého auta zbaviť, stačilo požiadať o pomoc náš referát. Vieme zabezpečiť bezplatný odťah a vybrať odhlásenie vozidla za dve eurá, čo je manipulačný poplatok za overenie podpisu,“ hovorí Lučanič.

NETREBA ČAKAŤ, KÝM SA NIEČO STANE

Neodťahujú sa len vraky, ale aj autá, ktoré ich majitelia odstavili v rozpore s pravidlami – či už ich definuje cestný zákon alebo podmienky Petržalského parkovacieho systému. Aj na ich dodržiavanie dohliada referát statickej dopravy. A nie vždy je to jednoduché.

„Ľudia sa na nás často hnevajú, prečo odťahujeme autá z miest, kde boli roky zvyknutí stáť a boji vedľa, že to nie je v súlade s cestným zákonom, nikomu tam neprekážali. Áno, no len dovtedy, kým sa niečo nestane. Ako v roku 2019, keď vybuchol panelák v Prešove a dve hodiny sa k nemu nevedeli dostať hasiči, lebo museli najprv odpratať zle parkujúce autá,“ objasňuje Lučanič.

Ako dodáva jeho kolegyňa **Barbora Filo**, prináša to aj problémy na dennej báze. „Viackrát sa obyvatelia sťažovali na nevyprázdnené smetné nádoby. Keď sme to preverovali, ukázalo sa, že smetiarske autá OLO sa nedokázali dostať k stojiskom.“

Na tomto mieste však treba pripomenúť, že sankcionovať nedodržiavanie pravidiel cestnej premávky je už len a len v kompetencii mestskej alebo štátnej polície.

VYBAVIŤ VŠETKO Z DOMU

Okrem bežných parkovacích miest reguluje referát statickej dopravy aj tie vyhradené. „Aktuálne je ich tisícšesťstopäťdesiat,“ hovorí Filo. „Prioritne ide o miesta pre osoby

ŤZP, ale máme aj takzvané vyhradené parkovacie miesta na daň, ktoré si – až do októbra 2019 – mohol prenajať ktokoľvek,“ vysvetľuje Filo. Aktuálne prebieha veľká kontrola databázy, ktorá preoseje platné a neplatné povolenia, ale „vypadnú“ z nej aj miesta, ktoré sú síce vyhradené, no dlhodobo ich nikto nevyužíva.

Pôvodne bolo vyhradených miest dvetisíc, no kontroly ukázali, že mnohé sú dlhodobo neobsadené. Tie referát statickej dopravy postupne preznačuje na bežné miesta. Pre obyvateľov to znamená ďalšiu možnosť pohodlne zaparkovať. „Pracujeme na tom, aby sa postupne všetko dalo vyriešiť elektronicky. To znamená, že človek si pohodlne z domu podá žiadosť o vyhradené miesto, prípadne o zmenu v systéme – napríklad, ak si kúpi nové auto a zmení sa mu ešpéžetka – a tá zmena bude zaevidovaná v podstate hneď, ako ju podá. Takže sa nemusí báť, že keď zaparkuje so svojím novým vozidlom, dostane papuču alebo pokutu,“ vysvetľuje Lučanič.

ČISTÉ PARKOVISKÁ ZÁVISIA AJ OD ĽUDÍ

Petržalské parkoviská upratuje referát statickej dopravy nielen virtuálne, ale aj reálne. Teda, presnejšie, upratujú ich naši kolegovia z oddelenia správy verejných priestranstiev, alias „petržalskí makači“, no podľa harmonogramu starostlivo pripraveného referátom statickej dopravy. „Keďže tie parkovacie plochy poznáme a spravujeme, dávame tomu logiku a systém,“ hovorí Lučanič. Parkoviská sa čistia raz ročne podľa harmonogramu, ktorý obyvatelia nájdu na všetkých informačných kanáloch mestskej časti. „Plus – keďže máme vďaka registrácii v našom parkovacom systéme kontakty na majiteľov áut, dávame im o čistení parkoviska vedieť aj prostredníctvom SMS. Potrebujeme totiž, aby na ten čas, kedy sa upratuje, odparkovali svoje vozidlá – len tak vedia naši kolegovia z OSVP plochu vyčistiť naozaj dobre.“

Referát statickej dopravy koordinuje aj obnovu vodorovného značenia parkovacích miest. | FOTO: Ivana Vrabľová

Ešte pred samotným upratovaním naši kolegovia strávia kopec času v teréne. Musia jednotlivito nasnímať ŠPZtky, „aby sme vedeli, komu poslať správu o čistení,“ hovorí Filo. Vodičov na blížiaci sa termín upozorní aj dopravná značka. Napriek tomu sa často stáva, že parkovisko je pri príchode makačov napoly plné. Plocha sa potom môže upratať len tam, kde je to možné. „Prekladanie“ áut by totiž práce extrémne zdržalo. „To sa dá pri jednom, dvoch autách, ale nie pri dvadsiatich. Denne musia kolegovia vyčistiť dvesto parkovacích miest, v najlepšom prípade ich chceme ešte aj premaľovať,“ hovorí Lučanič. Harmonogram v každom prípade ráta pri každom parkovisku s dvomi termínmi. Ak sa nepodari vyčistiť ho na prvý raz, využije sa náhradný termín.

POVOLENIA AJ NOVÉ ZNAČKY

Od februára 2023 má referát na starosti aj vydávanie stanovísk správcu a všetko, čo sa týka ciest a chodníkov, ktoré má mestská časť v správe. „Mestská časť je správcom miestnych ciest III. a IV. triedy do toho patria vnútroblokové cesty, chodníky,“ vysvetľuje **Irena Panáčková**, ktorá má na starosti túto časť agendy. Stanoviská správcu sa dávajú ako podklad k správnomu konaniu, k haváriám, rozkopávkam, zvláštnemu užívaniu ciest, zaujatiu verejného priestranstva, uzávierkam, obchádzkam. „Ako správca sa tiež vyjadrujeme k nájmom pozemkom, územnému konaniu, dopravnému značeniu. Ku každému

plánu organizácie dopravy (POD), k dopravnému značeniu, či už to robí mestská časť, alebo niekto iný, kto chce značenie osadiť na cestách v našej správe,“ hovorí Panáčková.

„Ďalej objednávam dopravné značenie a dávam požiadavky na výmenu opravy poškodeného dopravného značenia, starám sa o realizáciu nového dopravného značenia. Procesujem čistenie odlučovačov ropných látok na parkoviskách – a milión ďalších vecí,“ smeje sa.

ZÁKLADOM JE PROKLIENTSKÝ PRÍSTUP

Keďže Petržalský parkovací systém rezidentov nespoplatňuje, financie na opravu parkovísk musí hľadať v inej kapitole rozpočtu. V čase, keď je potrebné smerovať peniaze do drahých energií, preto môže iba repasovať. „Snažíme sa obnovovať značenie a kolegovia z OSVP majú nový finišer, stroj na základnú opravu ciest, takže veríme, že sa situácia zlepší aj na odstavných plochách,“ hovorí Lučanič.

Referát statickej dopravy nemá ľahkú úlohu. Každý, kto má auto, chce parkovať pohodlne a čo najbližšie k svojmu domu. Naši kolegovia vytrvalo pracujú na tom, aby sa situácia aspoň priblížila k ideálu. A aj keď sa na nich občasn Petržalčania (i návštevníci mestskej časti) hnevajú, vedľa aj pochváliť – za dobré rady, proklientský prístup nad rámec povinností. Napríklad, keď – vďaka kontaktu z databázy – pošlú správu zábudlivému šoférovi: „Zabudli ste si vypnúť svetlá.“

Martina Štefániková

KDE JE POCHOVANÁ STARÁ PETRŽALKA

JOZEF APPEL KVÔLI VÝSTAVBE NOVÉHO SÍDLISKA PRIŠIEL O ČERSTVO POSTAVENÝ DOM

„Petržalka bola ako Divoký západ, fungovali tam viaceré bandy,“ spomína Jozef Appel na roky mladosti. | FOTO: Ivana Vrabľová

Ked' sa pred viac ako päťdesiatimi rokmi rozhodlo o výstavbe nového sídliska na druhom brehu Dunaja, nie všetci boli nadšení. Socialistické plánovanie zo dňa na deň zmenilo životy tisícok ľudí, ktorí museli opustiť svoje domy so záhradami a z dedinčanov sa zmeniť na „človeka sídliskového“. Patril k nim aj dnes 73-ročný **Jozef Appel**.

V Petržalke – tej pôvodnej – žil do svojich šesťnástich rokov, no aj keď sa potom s rodičmi odst'ahoval na opačný koniec Bratislavy, do svojho rodiska sa stále vracal. Za priateľmi, ako tínedžer-športovec, neskôr ako mladomanžel, a napokon aj ako maliar. „Po revolúcii, keď si ľudia hŕfne prerábali byty, so synom sme tu urobili najmenej desaťtisíc štvorcových metrov stierok,“ smeje sa.

Už roky býva na Záhorí, v Lakšárskej Novej Vsi. V dome, ktorý si postavil vlastnými rukami ako náhradu za ten, ktorý v roku 1979 padol za obeť výstavbe nového petržalského sídliska.

DIVOKÝ ZÁPAD

Miesta, ktoré Appel dôverne poznal ako malý chlapec, už neexistujú. Na Mánesovej ulici (dnes okolie Belinského), kde sa narodil, vyrástli paneláky, ktoré sú teraz staršie, ako bol vtedy jeho rodný dom. Ako chlapec s kamarátmi dopodrobna prepátral všetky petržalské kúty a niekedy vraj pri tom išlo doslova o krk. „Petržalka bola ako Divoký západ, tam sa to mlátilo! Boli tam všelijaké bandy, napríklad Sad Janka Kráľa ovládol Blesk. Prepadávali tam páriky milencov. Sídlo mali v takej

starej nemeckej krčme, Berg. Ak si dobre pamätám, jej členom bol aj budúci slávny boxer Dušan Rybanský,“ spomína Appel.

Detstvo trávil pri Chorvátskom kanáli – vtedy to vraj ešte boli štyri „jazera“, volali ich Haná, Bučič, Junkeslák a Pumpák. „Na Pumpáku sa ťažil rákos. Viete, kedysi sa robili stavby tak, že na strop sa nabíjal rákos a na to sa nabádzala malta. Čez zimu, keď to jazero zamrzlo, my ako dečka sme sa tam chodili korčuľovať. A chlapi s obrovskými nožmi sekali rákos, ktorý trčal z ľadu. To sa potom na jar odvážalo preč,“ opisuje.

KRÁSNE ČASY PETRŽALSKÉ

V lete chodili kradnúť marhule a broskyne do povestných petržalských sádov, vonku ostávali až do večera. „Televízor sme nepožerali, dlho ho na našej ulici ani nikto nemal. Prvý

televízor si kúpili až jedni, čo vybrali na športke. 26-tisíc korún!“

V nedeľu sa zvykli celá rodina preplaviť propelerom do Bratislavy a navštíviť maminu sesternicu na Vodnom vrchu v Starom Meste. Potom sa všetci spolu vybrali späť do Petržalky, do reštaurácie Aucafé. „Naši išli na tancovačku, nám deťom dali nejaké korunky a utekali sme na kolotoče do lunaparku. Bolo to veľmi pekné obdobie, prial by som aj našim deťom niečo také zažiť,“ vraví.

Pekné spomienky má aj na Draždiak, kde sa otec naučil plávať, či na Lido. „Chodieval som tam s rodičmi. Bol tam bazén, ale my sme sa väčšinou kúpali v Dunaji. Bola tam štrková pláž, Dunaj sa mierne točil okolo Lida. Kto mal odvahu, zbehol okolo Dunaja po hrádzi až na Aušpic, tam sa skočilo do vody a plávali sme asi kilometer po Dunaji.“

Do školy chodil na Jánošíkovu. „Inak dost veľa mediálne známych ľudí vyšlo z tej školy. Napríklad sólista

Opery SND Peter Oswald, sólista opery vo Viedni Viliam Sobolík, textár Kamil Peteraj. S tým sme sa večer aj stretávali na jarku a skúšali brnkať na gitaru,“ hovorí Appel.

V šestnástich sa s rodičmi presťahovali na Ostredky, ale na Petržalku nezanevrel. „Dennodenne som tam chodil. Kvôli kamarátom, aj kvôli športu. Vzpieral som a hrával pozemný hokej aj futbal - v Petržalke bolo vtedy veľmi veľa futbalových ihrísk!“

CINTORÍN DOMOV

Mal 25 rokov, keď sa rozhodol vybudovať si svoje vlastné „hniezdo“ – kde inde, ako v milovanej Petržalke. Idyla však vydržala len štyri roky. „Prišla výstavba novej Petržalky a ja som o dom došiel,“ vraví. Za dvojpodlažný dom s osemárovou záhradou dostal od štátu byt na Lumumbovej (dnes Lachova), na 9. poschodí. „A ešte 89-tisíc korún. Za 60-tisíc som si kúpil embéčku, tridsať som dal za obývačkovú stenu a sedačku a bolo po peniazoch,“ spomína. „Také niečo

zanechá vo vás stopu, keď máte určité plány. Bolo to také stresujúce, že som skončil v nemocnici a medzitým ten dom zbúrali. Takže som ho v podstate ani nevystáboval, musel to urobiť môj otec.“ Pritom, pôvodne sa vraj s búraním v tejto lokalite nepočítalo, aspoň nie na najbližšie štvrtstoročie – aj preto dostal stavebné povolenie.

„Keď idete po starej ceste z Petržalky do Rusoviec, napravo uvidíte kopec. Tam je pochovaná stará Petržalka. Do toho kopca vynášali všetku tú sutinu zo zbúraných domov, aj môj dom je tam,“ vraví Appel, ktorý sa vtedy zaprisahal, že si určite ešte nejaký dom postaví. „Pretože, kto vyrastal v rodinnom dome, tak si na iné nevie zvyknúť. Aspoň u mňa to tak platilo, potreboval som okolo seba prírodu. No bál som sa postaviť si ďalší dom v Bratislave, tak som sa odsťahoval na Záhorie,“ vraví.

A čo mu napadne, keď vidí Petržalku dnes? „Som zbrozený z toho, že tam nie je kde zaparkovať!“ smeje sa, no dodáva: „Páči sa mi. Už dávno nie je betónová džungľa, ako sa jej hovorilo. Zarastá to tam zeleňou a čo je dôležité, je tam poriadok.“

Mária Halašková
Martina Štefániková

INZERCIA

BKIS-
OPEN
CALL

MLADÍ
U SADE
JANKA KRÁČA

Prihláseným šťastie praje!

Si DJ, kapela, maľuješ do piesku, tancuješ či píšeš rýmy?

Ak máš 15 až 26 rokov a robíš niečo artsy, prihlás svoj projekt do BKIS výzvy.

A letné pódium v Sade môže byť tvoje!

PRIHLASOVACÍ
FORMULÁR

Deadline úzuvy je
31. máj 2023, **to stíhaš!**
www.opencall.sk

INZERCIA

Ďakujeme,
že vidíte život
aj z inej strany
Deň narcisov
20. apríl
www.dennarcisov.sk

Od 17. 4. do 28. 4. môžete prispieť
aj zaslaním ľubovoľnej **SMS** na **848**
alebo na účet SK 09 0900 0000 0054 5454 5454.
Hodnota SMS je 3 €.

LIGA PROTI
RAKOVINE

PETRŽALSKÁ PLAVÁREŇ PO ROKOCH MENÍ CENNÍK ZVÝŠENÝM VSTUPNÝM POKRYJE NÁKLADY NA DRAHÉ ENERGIE A ĎALŠIE ZLEPŠOVANIE SLUŽIEB

Po prvý raz od svojho otvorenia v roku 2016 mení petržalská plaváreň ceny. Bezprostrednou príčinou je energetická kríza a s ňou spojené zdrazenie energií, čo značne navýšilo výdavky plavárne. Napríklad len platby za dodávky tepla vzrástli až trojnásobne. Nemenej dôležitým dôvodom je však aj veľký investičný dlh. Získané peniaze chce preto samospráva obratom investovať do zvýšenia kvality služieb a komfortu návštevníkov.

Nový cenník platí **od 31. marca** a novinkou je, že po prvýkrát **zvýhodňuje rezidentov** – aj preto, že na vybudovanie a prevádzku plavárne prispeli a naďalej prispievajú svojimi daňami. Ani voči Nepetržalčanom sa však samospráva pri cenotvorbe nezachovala macošsky. Vstupné na plaváreň síce navýšila, no v porovnaní s inými podobnými zariadeniami v Bratislavskom kraji, ktoré okrem plaveckého bazéna ponúkajú aj ďalšie atrakcie, je stále pomerne priaznivé. O detailoch sme sa zhovárali s konateľom samosprávnej firmy Športové zariadenia Petržalky, ktorá plaváreň prevádzkuje, **Matúšom Súlovcom**.

TÉMA

Za vstup na petržalskú plaváreň si od konca marca návštevníci priplácajú. Prečo ste sa rozhodli zdražovať?

Ceny sa menia po prvý raz od spustenia prevádzky plavárne, teda po prvý raz za sedem rokov. Energetická kríza nás k tomu donútila práve teraz, no tak či tak sme to plánovali, pretože plaváreň mala obrovský investičný dlh. Doterajšie príjmy nedokázali pokryť ani len náklady na prevádzku, mestská časť ju musela dotovať, aby nebola v strate. Nejde nám však primárne o to, že na tom chceme zarábať. No ak chceme plaváreň začať rozvíjať, upraviť cenník bolo nevyhnutné.

Asi to nie je veľmi populárne opatrenie...

Plavárne v Bratislave nikdy neboli ziskovým biznisom. Bývalé vedenie, ktoré plaváreň v roku 2016 spustilo, k tomu od začiatku takto pristupovalo a plaváreň masívne dotovali. No za posledný rok sa ukazuje, že opak môže byť pravdou. Snažili sme sa zosekať všetky náklady, ktoré sme mohli a ušetrené peniaze investovať do zlepšenia. Oplatilo sa to, plaváreň trhá re-

kordy v návštevnosti. Až tak, že sa veľa ľudí sťažovalo, že to v istých situáciách znižuje komfort.

Očakávate, že bude teraz chodiť na plaváreň menej ľudí?

Uvidíme, čo s návštevnosťou urobí zmena cenníka. Prvý víkend po jeho zavedení neklesla a môžeme konštatovať, že ľudia sa nijako zásadne nestážovali na zdrazenie. Napokon, také vstupné, aké má petržalská plaváreň, nenájdete nikde inde v bratislavskom kraji. V Bratislave je zopár plavární s plaveckými bazénmi, no nikde to nie je plus detský bazén, relax centrum, tobogan, vírivka, sauna. Najbližšie v akvaparku v Senci, kde je vstupné 18 eur, prípadne v Šamoríne, kde zaplatíte 16 eur za 3 hodiny a ešte tam musíte cestovať polhodinu autom. Petržalka je aj preto naozaj veľmi dostupná.

Opäť chcem zdôrazniť, že vstupné zvyšujeme preto, aby sme vedeli do plavárne investovať a poskytnúť zodpovedajúce služby. A práve preto, že nám nejde čisto o vykazovanie zisku, pri úprave cien sme postupovali tak, že sme zjednodušili cenník a zvýhodnili v prvom rade všetkých Petržalčanov.

V čom spočíva to zjednodušenie?

Najvýznamnejšie je práve zvýhodnenie rezidentov. Je to férovejšie voči Petržalčanom, z daní ktorých plaváreň dotujeme. Pre uplatnenie rezidentskej zľavy stačí na recepcii ukázať platný občiansky preukaz.

Okrem toho sme zrušili silné a slabé časy, teraz je jednotný cenník pre celý deň. Ďalej sme ponechali len tri dĺžky vstupov - 60-, 90- a 120-minútové, pričom sme vychádzali z toho, ktoré vstupy sú najpopulárnejšie a najviac využívané. Zároveň v minulosti existovali rôzne skupiny návštevníkov, pre ktoré platili zľavy,

Podľa vedenia plavárne upratenie nového cenníka do troch základných balíkov 90 percent návštevníkov - čo sa týka dostupnosti a kvality jej služieb - nepociť. | FOTO: Ivana Vrabľová

napríklad telesne znevýhodnení, deti, študenti, darcovia krvi, seniori... Teraz zľavu - okrem domácich - dostanú už len deti a mládež do 15 rokov (deti do troch rokov majú vstup zadarmo, poz. aut.) a sprevádzajúca osoba ĽZP návštevníka má vstup zdarma. Zvýhodnené vstupy prostredníctvom MultiSport, Benefit Plus alebo UpRelax karty však zostávajú v platnosti naďalej.

Nový cenník tak reflektuje návštevnosť vyše 90 percent našich hostí. Takže zmenu „balíkov“ drvivá väčšina našich návštevníkov nepociť,

de facto im zostane to, čo doteraz využívali najčastejšie.

Dostanú niečo navyše ľudia za tú vyššiu cenu?

Benefity v podstate návštevníci pociťujú už od leta. Výrazne sa zvýšila čistota plavárne, pribudlo vybavenie ako sušička na plavky, nové fény či ležadlá. Vymenili sme svetlá a postupne opravujeme vzduchotechniku - predtým sme museli regulovať teplotu otváraním okien, čo bolo nepríjemné. Do saunového sveta sme zakúpili techniku na relaxačnú hudbu a ochladzovacie vedrá, pre plavecké školy plaváren zabezpečila plaveckú časomieru za viac ako 1 200 eur.

Do detského bazéna sme nakúpili hračky a čo deti určite poteší, rozšírili sme otváracie hodiny toboganu a detského bazénu.

Financie získané z vyššieho vstupného chcete investovať do ďalšieho rozvoja plavárne. Čo si pod tým môžeme predstaviť?

V podstate ide o pokračovanie trendu, ktorý sme zaviedli minulý rok. Zbierame informácie od návštevníkov, čo im prekáža a čo by naopak preferovali. Na základe týchto požiadaviek sme napríklad namontovali madlá do spŕch pre ĽZP návštevníkov. Viacerí sa pýtali aj na masáže – od mája ich budú môcť

Zisk zo vstupného plavárne investuje predovšetkým do zvýšenia komfortu návštevníkov. Nedávno napríklad pribudli nové drevené ležadlá. | FOTO: Ivana Vrabľová

využiť tiež. Rozmýšľame tiež nad tým, že do sauny pridáme ochladzovaciu kaďu.

Najbližšie ale plánujeme spustiť e-shop a možnosť elektronického predaja vstupného aj permanentiek. V snahe šetriť energie zase plánujeme na strechu plavárne umiestniť fotovoltaické panely.

A ak nám vďaka novému cenníku ešte nejaké financie zostanú, na poschodí by sme chceli vybudovať pochôdznu terasu. Je to

populárne najmä v zime - môžete sa ísť ochladiť von a v lete sa tam dá zasa urobiť nejaké občerstvenie. Ale to už je hudba vzdialenejšej budúcnosti. Všetko záleží práve od financií a má to svoju postupnosť. Už mesiace tak riešime primárne množstvo menších vecí, pri ktorých vieme za malú sumu výrazne zlepšiť komfort návštevníkov.

Martina Štefániková

NOVÝ CENNÍK

platný od 31. 3. 2023

Petržalská PLAVÁREŇ
petrzalka.sk/plavaren

BALÍK RELAX | 90 minút

Užite si návštevu Petržalskej plavárne v kruhu rodiny. Detský bazén pre vaše ratolesti i relaxačný bazén, masážne trysky a vírivka pre váš oddych. V cene vstupu aj plavecký bazén a obľúbený tobogan.

Petržalčania od 15 rokov	5,50 €
Nepetržalčania od 15 rokov	7 €
Deti od 3 do 14 rokov (vrátane)	4 €
Deti do 3 rokov	zdarma

BALÍK PLAVEC | 60 minút

Ideálna voľba pre vášnivých plavcov. Okrem plaveckého a relaxačného bazéna máte k dispozícii aj tobogan.

Petržalčania od 15 rokov	3,50 €
Nepetržalčania od 15 rokov	5 €
Deti od 3 do 14 rokov (vrátane)	3,50 €

BALÍK SAUNA | 120 minút

Oddýchnite si v našom saunovom svete s fínskou, parnou a infra saunou. V cene vstupu aj plavecký a relaxačný bazén spoločne s toboganom.

Petržalčania od 15 rokov	12 €
Nepetržalčania od 15 rokov	15 €
Deti od 3 do 14 rokov (vrátane)	12 €

PREVÁDZKOVÉ HODINY

Plavecký a relaxačný bazén:

PO – PIA: 6:00 – 22:00

SO-NE-SV: 9:00 – 21:00

Tobogan:

PO – PIA: 14:00 – 22:00

SO-NE-SV: 9:00 – 21:00

Detský bazén:

PO – PIA: 10:00 – 18:00

SO-NE-SV: 9:00 – 19:00

Saunový svet:

PO – PIA: 13:30 – 21:30

SO-NE-SV: 9:00 – 20:30

POMÁHAJÚ IM ZARADIŤ SA DO ŽIVOTA

ŠKÔLKARI S AUTIZMOM NA UČITEĽKY Z IĽJUŠINOVEJ SPOMÍNAJÚ AJ PO ROKOCH

„Čo je, čo je, čo sa deje? Slniečko sa nás smeje,“ číta Paľko. Čítať sa naučil sám, baví ho aj matematika, no hoci má šesť rokov, ešte stále si užíva bezstarostný život škôlkara. Diagnostikovali mu totiž **poruchu autistického spektra (PAS)** a nástup do školy mal nateraz odložený.

Paľko je jedným z dvanástich detí, ktoré navštevujú špeciálnu triedu pre deti s PAS vo verejnej **Materskej škole na Iľjušinovej ulici 1** zriaďovanej mestskou časťou Bratislava-Petržalka. Práve táto škôlka bola prvou na Slovensku, ktorá sa začala deťom s autizmom systematicky venovať.

FUNGUJÚ VYŠE DVADSAŤ ROKOV

Ľudí s poruchami autistického spektra každoročne pribúda.

(Upozorňuje na to aj **Svetový deň povedomia o autizme**, ktorý od roku 2008 pripadá na 2. apríl.) Slovenské štatistiky v tejto oblasti síce doposiaľ neexistujú(!), podľa tých svetových má v súčasnosti PAS jedno z 54 detí. Pôvod autizmu nie je úplne jasný, no podľa štúdií zaň môže najmä genetika – a čiastočne zrejme prispievajú environmentálne vplyvy. Zvýšenie počtu detí s PAS však ovplyvnila aj lepšia diagnostika.

Škôlka na Iľjušinovej s takými deťmi pracuje už od konca 90. rokov 20. storočia. Dôvod? „Petržalka mala odjakživa veľa škôlok, lenže zrazu začali deti ubýdať a škôlky sa vyprázdňovali. Aby nezanikli, rozhodli sa špecializovať. Niektoré sa vrhli na zdravú stravu, no a my sme mali hneď od začiatku popri bežných aj špeciálnu triedu,“ približuje súčasná riaditeľka MŠ Iľjušinova **Monika Melicharová** a dodáva, že vďaka za to patrí jej predchodkyňi, **Márii Králikovej**.

Michaela Rumanková pracuje s Paľkom na rozvíjaní vedomostí. | FOTO: Ivana Vrabľová

Spočiatku prijímali deti s rôznymi diagnózami – s mentálnym postihnutím, aj s autizmom. „Takto to fungovalo zhruba dva roky, ale potom sme deti rozdelili do dvoch tried, keďže každé postihnutie si vyžaduje špecifický prístup,“ vysvetľuje **Michaela Rumanková**, líderka tímu špeciálnych pedagogičiek z „Iľjušinky“, ktorá v škôlke pracuje už od roku 2001. Prax ukázala, že najlepšie bude deti rozdeliť podľa diagnózy – vznikla jedna trieda pre deti s mentálnym postihnutím a druhá pre deti s autizmom. „Postupne však narastal dopyt najmä po umiestnení detí s autiz-

mom, preto sa v roku 2008 trieda pre deti s mentálnym postihnutím zriadila na Turnianskej a my sme vytvorili už len dve špeciálne triedy pre deti s PAS. Takto fungujeme doteraz,“ hovorí Rumanková.

DVE DETI NA JEDNU UČITEĽKU

Deti s PAS majú dnes na Iľjušinovej vyčlenený horný trakt budovy. Tvoria ho dve triedy predelené umývárkou – učebňa

s uzavretými pracovnými stolmi a herňa. Nechýbajú tu hračky, dokonca trampolína, no priestory sú zariadené tak, aby deťom poskytovali čo najmenej rušivých podnetov.

Dvanástim deťom s rôznymi stupňami PAS sa venuje šesť špeciálnych pedagogičiek (trináste dieťa chodí do škôlky len na preskúšanie), každá sa stará o dvoch škôlkarov. Sú viac-menej v rovnakom veku. Dôvodom je aj povinné predprimárne vzdelávanie, ktoré pri prijímaní uprednostňuje päťročné deti, takže pre menšie, žiaľ, zväčša neostáva voľné miesto. V partii sú len dve dievčatá, čo mimochodom, potvrdzuje štatistiky, podľa ktorých je pomer autistických chlapcov a dievčat štyri ku jednej.

Väčšina detí je v škôlke len doobeda. Veľa času trávia učením, treba však myslieť na to, že pri deťoch s PAS je učením všetko, vrátane hry. „Edukačnú činnosť začíname o deviatej. Učiteľky sa venujú svojim dvom deťom – kým sa s jedným intenzívne učí, druhé si samostatne opakuje. Potom sa deti vymenia. Po hodine, hodine a pol, sa venujeme skupinovej práci. To je nesmierne dôležité, pretože tam deti učíme pracovať v kolektíve,“ hovorí Rumanková.

Na Iľjušinovej využívajú všetky moderné spôsoby výuky zacielené na deti s poruchami autistického spektra. Na webe škôlky sa môžu rodičia dočítať, že v špeciálnych triedach prebieha edukácia prostredníctvom programu TEACCH, uplatňovaním prvkov ABA terapie, využívaním canisterapie, programu Vizuálne čítanie, FONO programu, tréningom fonematického uvedomovania podľa Eľko-nina, využívaním IT technológií, prvkov muzikoterapie a arteterapie, ale napríklad aj využívaním multisenzorickej metódy Snoezelen. Ide o špeciálnu miestnosť, určenú na edukáciu, ale najmä na relaxáciu. Charakterizuje ju tmené osvetlenie, vodná posteľ, mäkučký koberec, príjemné teplo a rôzne relaxačné pomôcky. „Snoezelen často

využívame, keď má dieťa náročný deň - tu sa dostane do pohody. "V prípade potreby si relaxačnú miestnosť môžu užiť aj "bežní" škôlkari.

AUTIZMUS NEZMIZNE

Prijat' diagnózu autizmu nie je pre rodiča ľahké. Mnohí sa s ňou (logicky) nedokážu zmieriť a zaštiťujúc sa inklúziou občas trvajú na zaradení dieťaťa do bežnej triedy. Nie vždy je to však možné a nie vždy aj prospešné, a to najmä pre malého škôlkara. „Veľa rodičov si myslí, že keď dieťa pôjde do bežnej triedy, spolužiaci ho potiahnú. Bobužlal, nie vždy sa to stane. Potiahnúť ho môže len špeciálny pedagóg a špeciálna intervencia. Samozrejme, že bežný kolektív je skvelý na sociálne vzťahy a zručnosti, ale naozaj to musí byť za asistencie odborníka,“ vysvetľuje Rumanková.

No minca má aj druhú stranu. „Diagnóza autizmu sa väčšinou uzatvára až okolo 5. roka. Problém je, že v tom medziobdobí sa s takýmto deťmi často nepracuje, zaradia sa do bežnej škôlky, kde sa často trápia, a kým sa zistí, že majú detský autizmus, stihne sa už veľa vecí pokaziť,“ upozorňuje odborníčka.

Práve preto sú také dôležité škôlky ako tá na Iljušinovej. A dôležité je aj to, aby jednotlivé nadväzujúce vzdelávacie inštitúcie spolupracovali, čo nie vždy dokonale funguje. Rumanková však upozorňuje, že aj keď v to niektorí rodičia dúfajú, autizmus nezmizne, ani keď dieťa pracuje pod dohľadom špeciálneho pedagóga. No môže sa – v závislosti od diagnózy – stať zvládnuteľný a jednotlivec s PAS sa bude vedieť zaradiť do bežného života. Príkladom je aj Paľko, ktorý podľa svojej mamy urobil vďaka odbornému a láskavému vedeniu na Iljušinovej obrovské pokroky a od septembra nastupuje do školy.

STRETÁVAJÚ SA AJ V DOSPELOSTI

Do petržalských škôlok chodí sedemnást' detí s poruchami autis-

Tím učiteliek zo špeciálnych tried na MŠ Iljušinova: zľava Michaela Rumanková, Blažena Ballonová, Veronika Barošová, Lucia Šroblová, Lucia Kúdorová, Veronika Štepanayová. | FOTO: Ivana Vrabľová

Deti s PAS vo verejných školách mestskej časti Bratislava-Petržalka

- Materské školy: 17 detí
- MŠ Iljušinova - 13
- MŠ Turnianska - 3
- MŠ Ševčenkova - 1
- Základné školy: 71 žiakov
- ZŠ Gessayova - 2
- ZŠ Lachova - 1
- ZŠ Dudova - 3
- ZŠ Pankúchova - 1
- ZŠ Tupolevova - 1 (+4 s prejavmi PAS, zatiaľ bez potvrdenia diagnózy)
- ZŠ Černyševského - 8
- ZŠ Nobelovo nám. - 4
- ZŠ Budatínska - 2
- ZŠ Turnianska - 2 (+1 v procese diagnostiky)
- ZŠ Prokofievova - 47

tického spektra, na základných školách v mestskej časti ich je ďalších sedemdesiatjeden. Podľa riaditeľky Melicherovej je záujem o prijatie konštantný, no priznáva, že nedokážu vyhovieť všetkým záujmom. Našťastie, Iljušinova nie je jediné predškolské zariadenie v Bratislave. Napríklad na Žehrianskej je špeciálna základná škola s materskou školou, rovnako v Dúbravke na Dolinského, autistické deti vzdelávajú aj v DSS Profesora Matulaya a vznikli aj viaceré súkromné zariadenia. Na druhej strane - aj vzhľadom na neustály nárast detského autizmu, špecializovaných vzdelávacích zariadení by bolo treba oveľa viac.

Uvedomuje si to aj vedenie petržalskej samosprávy. Starosta Ján Hrčka ešte na jeseň avizoval, že v ďalších rokoch sa po vyriešení viac ako dekadu trvajúceho problému s nedostatkom miest v ich verejných škôlkach začnú prioritnejšie sústreďovať práve na ich špecializáciu.

V materskej škole na Iljušinovej pomáhali pri prvých krokoch už

mnohým deťom s PAS a s mnohými ostali v kontakte. „S niektorými si píšeme cez sociálne siete, jeden chlapec mi dokonca posla pesničky, ktoré skladá,“ hovorí Rumanková. „Nedávno jedna bývalá žiačka prišla za pani riaditeľkou, a chcela vedieť, aké to bolo, keď bola malá, lebo si na to nepamätá. Veľa sme v kontakte s rodičmi. Keďže sme ich deti viedli cez dôležitú životnú etapu, považujú nás za súčasť rodiny a zdieľajú s nami ich pokroky. Alebo, ak majú problém, radia sa s nami.“

NENÁSILNÁ INKLÚZIA

Materská škola Iljušinova 1 je priekopníčkou aj na inom poli – v takzvanom eTwinningu. Ide o veľký európsky vzdelávací projekt, ktorý je súčasťou programu Erasmus+ a od roku 2005 spája materské, základné a stredné školy v celej Európskej únii. Deti pracujú na rôznych zadaniach,

s výsledkami sa delia so svojimi „spolužiakmi“ vo virtuálnych triedach. Ambasádorkou eTwinningu na Slovensku je práve Michaela Rumanková a integruje doňho aj svoje „špeciálne“ detičky. Za svoje skvelé výsledky získali národnú cenu, prvé miesto na Slovensku v kategórii materských škôl, sú opakovanými držiteľom európskeho aj národného certifikátu kvality v eTwinningu.

Inklúzia na Iljušinovej však nefunguje len vo virtuálnom priestore, ale predovšetkým v tom skutočnom. Aj keď deti nie sú spolu počas celého dňa, pravidelne sa stretávajú, mnohé aktivity organizujú a zažívajú spoločne. „To je naozaj veľmi dôležité, aby si uvedomovali a akceptovali rôznorodosť. Deti tu vyrastajú od malička s tým, že existujú aj detičky, ktoré sú trochu inakšie,“ hovorí riaditeľka a dodáva: „Perme dúfam, že aj vďaka tomu z nich v budúcnosti vyrastú tolerantní ľudia.“

Martina Štefániková

ŽUPNÉ DIVADLO ARÉNA PRECHÁDZA KOMPLEXNOU REKONŠTRUKCIOU, VRACIA SA DO PODOBY Z ROKU 1939

V Divadle Aréna vládne od februára minulého roka čulý stavebný ruch. Budova prechádza komplexnou rekonštrukciou. Obnovená bude javisková technológia, zvuková, osvetľovacia, projekčná technika a **opravená bude aj vodná veža**, ktorá je na pozemku divadla. Tá v budúcnosti rozšíri ponuku kultúrnych priestorov v areáli divadla. Divadlo sa po rekonštrukcii stane **jedným z najmodernejších na Slovensku**.

„Posledná čiastočná rekonštrukcia budovy bola realizovaná v prvej polovici 90. rokov minulého storočia. Tak ako väčšina divadelných budov na Slovensku, aj Divadlo Aréna bolo pred rekonštrukciou v zlom technickom stave a nespĺňalo základné normy, nehovoriac o energetickej náročnosti. Naším zámerom je nielen obnoviť túto unikátnu divadelnú budovu, ale aj vytvoriť jedno z najmodernejších divadiel na Slovensku,“ vyhlásil predseda Bratislavského samosprávneho kraja (BSK) **Juraj Droba**.

V rámci komplexnej rekonštrukcie Divadla Aréna obnoví bratislavská župa **elektroinštaláciu, strechu, podlahy, ako aj fasádu budovy**. Na streche už pribudla nová veža, ktorá bude slúžiť na umiestnenie systémov ťahov pre javisko. Na javisku bude nainštalovaná **nová zvuková, osvetľovacia a projekčná technika**. Obnovená bude taktiež vodná veža, ktorá je umiestnená v areáli divadla. Smerom na panorámu Bratislavy a nábrežie Dunaja bude **novozriadená kaviareň**. Vznikne na terase, ktorá sa vytvorí zväčšením protipožiarnych okien a schodiska. Kaviareň bude môcť fungovať aj mimo divadelnej prevádzky.

„Zhotoviteľ k rekonštrukcii pristupuje mimoriadne citlivo, keďže

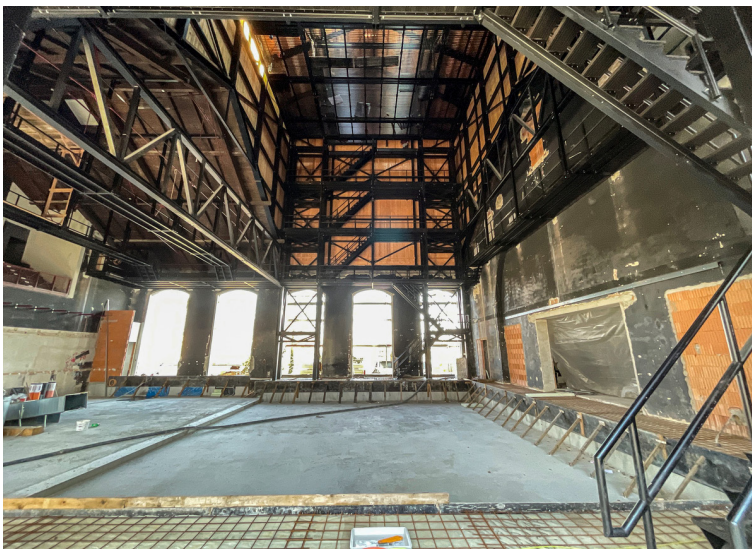
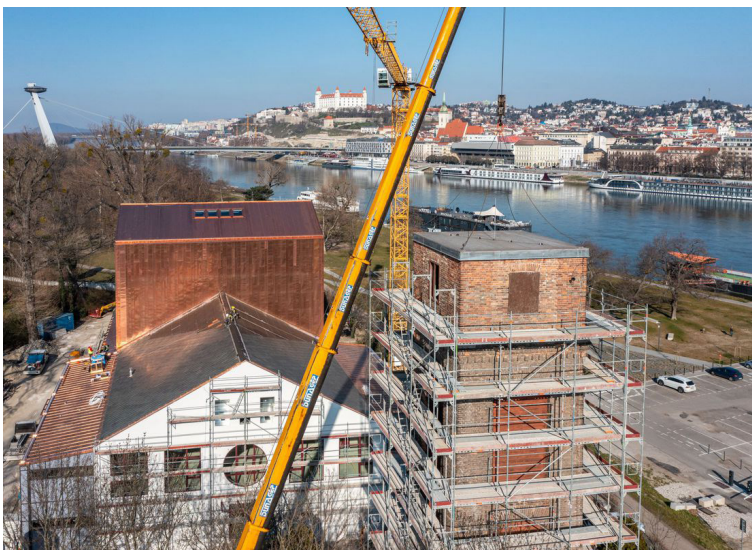

FOTO: Monika Kováčová / BSK

ide o národnú kultúrnu pamiatku. Budova bude po rekonštrukcii v takom architektonickom stave, v akom bola naposledy v roku 1939. Obnovia sa krídla z bočných strán budovy, na streche pribudne veža. Aj tieto prvky budú obnovené podľa toho, ako ich mala budova v minulosti. Na celý proces rekonštrukcie dohliada Krajský pamiatkový úrad. Nová rekonštrukcia vytvorí pre umeleckú prevádzku kvalitnejšie a väčšie zázemie, ktoré sa rozšíri o nové priestory vďaka krídlam z bočných strán

budovy. Návštevníci sa môžu tešiť na moderný interiérový dizajn,“ priblížila **Svetlana Waradzinová**, vedúca oddelenia kultúry BSK.

Župné Divadlo Aréna má za sebou búracie práce, výstavbu nových základov, betonárske práce na bočných prístavbách, osadenie oceľovej konštrukcie novej veže, reštaurátorské práce na dvoch existujúcich vežiach pri hlavnom vstupe, ako aj stavebné úpravy vo vnútri budovy. Vymenená je celá

strecha a osadené sú nové okná. Zhotoviteľ ukončil elektroinštalčné práce a vzduchotechniku.

V tomto roku sa práce budú **sústreďovať na interiér**, vrátane fasády zadnej časti budovy, osadenie javiska a variabilného hľadiska. Bratislavská župa postupne začne umiestňovať javiskové technológie, osvetľovaciu a zvukovú techniku. V pláne je aj **revitalizácia pozemku**. Ten získa charakter multifunkčného priestoru s možnosťou využívania na exteriérové podujatia, ale aj na parkovanie pre návštevníkov divadla. Cieľom revitalizácie je **otvoriť pozemok divadla návštevníkom a vizuálne ho prepojiť s priľahlým parkom**.

„Diváci sa môžu tešiť na krajší a pohodlnejší priestor. Vďaka moderným technológiám bude zážitok z predstavení ešte silnejší, ale mysleli sme aj na komfort nových sedadiel a výkonnú vzduchotechniku v sále. V spolupráci so zástupcami divadla, zhotoviteľom, architektmi a Krajským pamiatkovým úradom sa podarilo zachovať mnohé významné prvky, ako sú pôvodné zábradlia s kovovými, mramorové schodiská, fresky, či nosníkové železné trámy. Všetky budú repasované a dotvorí finálnu identitu Divadla Aréna,“ uzavrel Juraj Droba.

Divadlo Aréna je v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja (BSK). Rekonštrukčné práce by mali trvať 18 mesiacov, ukončené by mali byť v druhej polovici roku 2023. **Celkové náklady** na rekonštrukciu spolu s technológiami dosiahnu takmer **10 miliónov eur**. Na rekonštrukciu poskytlo Ministerstvo financií SR štátny príspevok vo výške bezmála 4 milióny eur.

Lucia Forman a Michal Feik

BRATISLAVSKÁ ŽUPA PREDSTAVILA PROGRAMOVÉ VYHLÁSENIE NA AKTUÁLNE VOLEBNÉ OBDOBIE

Predseda BSK Juraj Droba (v strede), podpredsedovia (zľava) Michal Sabo, Simona Petřík, Alžbeta Ožvaldová, Juraj Štekáč | FOTO: Monika Kováčová / BSK

Predseda Bratislavského samosprávneho kraja (BSK) Juraj Droba, štyria podpredsedovia a 49 poslancov zastupiteľstva BSK sa dohodlo na spoločnom programovom vyhlásení na volebné obdobie 2022-2026. Týka sa udržateľnej mobility, životného prostredia, vzdelávania, športu, inovácií, sociálnej a zdravotnej starostlivosti, kultúry a cestovného ruchu, ako aj financovania a komplexného rozvoja regiónu.

„Do procesu prípravy sme zapojili všetkých kľúčových aktérov v území. Vďaka tomu dokážeme vnímať a definovať problémy v obciach, mestách a mestských častiach, ako aj navrhnúť riešenia. Zhodli sme sa na 83 konkrétnych projektoch a opatreniach, ktoré zvýšia kvalitu života obyvateľov Bratislavského kraja. Programové vyhlásenie tiež deklaruje ochotu spolupracovať a verím, že vďaka tomu sa vízie pretavia na konkrétne výsledky,“ vyhlásil predseda BSK Juraj Droba.

V oblasti **udržateľnej mobility** je úplnou prioritou zvýšenie podielu verejnej dopravy na celkovom objeme prepravy osôb. Samosprávny kraj to chce dosiahnuť **podporou koľajovej dopravy**, zahusťovaním

železničných zastávok, výstavbou a modernizáciou električkových radiál, ako aj budovaním prestupných terminálov. Prioritou v oblasti cestnej dopravy bude pokračovanie v **príprave a výstavbe obchvatu obcí Malokarpatska**.

Za jednu z najvýznamnejších aktuálnych výziev považuje Bratislavský samosprávny kraj **zmenu klímy a reakciu na jej dôsledky**, predovšetkým na intenzívne zastavaných územiach. V spolupráci s mestami a obcami sa preto chce zamerať na zníženie dôsledkov zmeny klímy. BSK plánuje tiež rozširovať a modernizovať kanalizačnú sieť, akcelarovat' odstraňovanie environmentálnych záťaží či zvyšovať energetickú efektívnosť budov.

V oblasti **vzdelávania, športu** a inovácií sa župa sústreďí na budovanie stredoškolských kampusov, modernizáciu centier odborného vzdelávania a prípravy, skvalitňovanie materiálno-technického vybavenia a tiež na zvyšovanie atraktivity učiteľského povolania.

Samosprávny kraj bude pokračovať v projektoch **transformácie a deinštitucionalizácie zariadení sociálnych služieb**, ako aj vo výstavbe špecializovaného zariadenia pre deti a dospelých s poruchami autistického spektra. Kraj zavedie opatrenia na **zvýšenie atraktivity zriaďovania ambulancií všeobecných a detských lekárov** a v neposlednom rade sa bude v spolupráci s partnermi podieľať

na vybudovaní zdravotníckeho kampusu Bory.

V oblasti **kultúry a cestovného ruchu** bude župa pokračovať v kontinuálnom rozvoji a obnove národných kultúrnych pamiatok vo svojom vlastníctve ako sú Divadlo Aréna, synagóga vo Svätom Jure, Múzeum Ferdiša Kostku, kaštieľ a park v Stupave, kaštieľ a park v Malinove, či areál synagógy v Senci.

Župa má v pláne zabezpečiť **komplexný rozvoj tematických ciest** a pokračovať v budovaní unikátnej turistickej infraštruktúry na území kraja, ako je napríklad revitalizácia areálu pod Cyklo-mostom slobody, vybudovanie cyklo-turistickeho areálu pri cyklo-moste Vysomarch, vybudovanie zázemia pre vodiakov a turistov vo Vysokej pri Morave a osadenie drobnej turistickej architektúry na najzápadnejšom bode Slovenska, v Záhorskej Vsi.

Popri spomínaných oblastiach sa BSK zameria aj na **financovanie a komplexný rozvoj regiónu**. Samosprávny kraj chce otvoriť diskusiu s príslušnými ministerstvami vlády SR o existujúcom systéme a kritériách financovania miestnych a regionálnych samospráv.

„Zasadneme sa za vytvorenie spravodlivejšieho systému prerozdelenia daní, ktorý bude odrážať štrukturálne výzvy metropolitného regiónu, ako aj špecifické postavenie a skutočný počet obyvateľov žijúcich a využívajúcich všetky služby na našom území. Budeme tiež presadzovať dokončenie decentralizácie verejnej správy s cieľom ucelenia kompetencií vyšších územných celkov. Zasadíme sa aj za zmenu daňovej politiky s cieľom možnosti vytvorenia vlastnej daňovej politiky,“ uzavrel Juraj Droba.

Michal Feik

CENTRÁLNA ROZVOJOVÁ OS STÁLE VYVOLÁVA VÁŠNE

Riešenie Centrálnej rozvojovej osi Petržalky, ktoré definuje urbanistická štúdia - jej koncept bol predstavený v roku 2018 a na základe pripomienok verejnosti bola spracovaná do čistopisu v roku 2022 - neprestáva vyvolávať vášne. Obyvatelia si už zvykli na status quo v území, ktoré sa malo kedysi rozvíjať okolo metra a nechcú sa zmieriť s tým, že by sa tam zrazu malo stavať. Obávajú sa, že prídu o výhľad, zeleň – a pokoj.

Profesor **Bohumil Kováč**, ktorý s tímom architektov-urbanistov štúdiu spracoval pre hlavné mesto, je však presvedčený, že tieto obavy sú zbytočné. Využitie lokality, ktoré štúdia naznačuje, by podľa neho dotknutému územiu prinieslo upravenú zeleň, kvalitné verejné priestory a zvýšený komfort pohybu v rámci mestskej časti. Ten by zabezpečila nielen električka, ale aj ďalšie prvky, ako upokojenie dopravy v istých častiach, či plánované lávky cez Chorvátske rameno, ktorých návrhy poznáme z ukončených architektonických súťaží hlavného mesta.

O tom, čo je cieľom štúdie, do akej miery ovplyvní budúcu výstavbu, ale aj o tom, či jej vzatie na vedomie bratislavskými poslancami znamená, že k Petržalke sa už blížila stavebné mechanizmy, sme sa zhovárali s architektom **Bohumilom Kováčom** z Fakulty architektúry a dizajnu STU, a vedúcim referátu územného rozvoja a GIS na Miestnom úrade v Petržalke - architektom **Viktorom Kasalom**.

Čo je to vlastne urbanistická štúdia?

B. Kováč (B. K.): Urbanistická štúdia študuje možnosti urbanistického rozvoja nejakého územia, jeho potenciál. Štúdie by mali byť relatívne slobodné, aby nám ukázali rôzne možnosti rozvoja a istým spôsobom aj zhodnotili

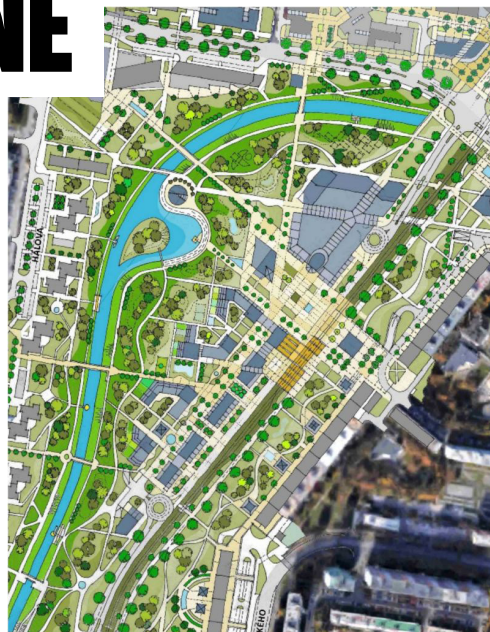
danú lokalitu, preto sa používajú v praxi ako územno-plánovací podklad. Ale – a to je dôležité – nie sú to priamo podklady na rozhodovanie. Túto moc má len územný plán, ten môže byť podkladom pre povoľovanie výstavby.

Vaša štúdia sa zameriava na petržalskú centrálnu rozvojovú os. Na čo ste sa sústredili?

B. K. Prvotná idea, čo by malo v danom území byť, ako by sa malo rozvíjať, vznikla ešte v urbanistickej súťaži v roku 2014, ktorú vyhlásilo hlavné mesto. Odborná porota sa vtedy zhodla, že práve náš návrh, by sa mal ďalej rozpracovať v urbanistickej štúdii. Štúdiu sme predložili v roku 2019.

V prvom rade sme v nej reagovali na zmenu paradigmy dopravnej osi. Pôvodne bolo v jej centre metro a paralelná štvorprúdovka. Metro je vysokokapacitný dopravný prostriedok a tomu bola v pôvodnom pláne podriadená celá výstavba a vybavenosť. Počítalo sa s tým, že ľudia z okolia budú chodiť do centra Petržalky, preto tam boli naplánované vysokokapacitné zariadenia občianskej vybavenosti celomestského, až nadmestského významu. Keď sa od výstavby metra upustilo a nosným dopravným systémom sa stala električka, oprávnilo nás to zmeniť pohľad na toto územie. Znížili sme objem vybavenosti, a zároveň sme tam navrhli bytové domy. Vychádzali sme aj z toho, že vybavenosť sama o sebe je existenčne zraniteľná, musí byť kombinovaná s bývaním, ktoré vnáša do územia život.

Zároveň sme si predstavovali, že tak ako má Paríž svoje symboly,

Štúdia Petržalskej rozvojovej osi bola predstavená v roku 2019 a následne upravená na základe pripomienok verejnosti (takmer 3,5-tisíc) a piatich petícií (najväčšiu ohľadne výstavby na tzv. Pápežskej lúke podpísalo 7,4-tisíc ľudí).

v Petržalke by takýmto prvkom mohla byť práve električka, že by mohla priniesť do toho priestoru novú identitu. Náš návrh bol postavený na tom, že jednotlivé zastávky bude architektonicky rozdielne, jedinečné.

Kým predĺženie električkovej trate do Petržalky obyvatelia vítali, výstavba popri Chorvátskom ramene im prekážala. Obávali sa, že prídu o zeleň a nové domy im zatienia výhľad.

V. Kasala (V. K.): Petržalka podľa pôvodných plánov v 70. rokoch mala byť mestský sektor spojený s krajinou. Príroda však nemala byť v centre Petržalky, ale po jej obvode – lužné lesy pri Dunaji mali cez obytné vnútrobloky prenikať až do vnútra štruktúry. Každé mesto potrebuje centrum. Centrálna os ostala dlho nerealizovaná, čo viedlo k jej akceptácii nie ako centra, ale akejsi voľnej plochy s náletovou zeleňou. Práve jedným z cieľov štúdie je definovať líniový park pozdĺž Chorvátskeho ramena.

B. K. Keď sme v roku 2019 štúdiu predstavili, ľudia hovorili, že tam nechcú domy, ale Central Park, ako v New Yorku. Treba si však uvedomiť, či má na toto mesto

financie. Údržba Central Parku s rozlohou 3,5 km² vychádza na 65 miliónov dolárov ročne. My máme 160-hektárové územie, teda by nás to stálo 26 miliónov eur ročne. Sú tieto peniaze v rozpočte?

V každom prípade – štúdia zeleň neodegraduje. Aby sme garantovali istú nedotknuteľnosť priestoru okolo Chorvátskeho ramena, navrhli sme nezastavateľné pásmo 50 metrov z každej strany – merané od osi. Dobré si uvedomujeme, že v lokalite sú vzácné živočíchy, biotopy. To všetko štúdia rešpektuje. Tých 50 metrov je minimálna barlička, ale povedal by som, že tej zelene je tam ešte viac. Na zástavbu je tam navrhovaných len 14 percent plôch a z toho 7 percent je zastavaných už dnes.

V. K. Sto metrov široké nezastavateľné pásmo pozdĺž Chorvátskeho ramena – päťdesiat plus päťdesiat metrov – je v zmysle štúdie územie rezervované pre funkciu líniového parku pozdĺž Chorvátskeho ramena. Tento park je vo vhodných lokalitách ešte rozšírený. Je to park, ktorý žiadali aj obyvatelia. Pán profesor však správne vraví, že jeho údržbu a prevádzku je potrebné z niečoho financovať, preto musíme počítať aj s výstavbou.

Aktuálne platný územný plán mesta umožňuje v území ešte masívnejšiu výstavbu. O koľko sa znížila vo vašej štúdii zastavanosť lokality?

B. K. To sa ťažko porovnáva. Pôvodný územný plán mal najmä dve základné funkcie - občianska vybavenosť celomestského významu a potom zmiešané územia bývanie a občianska vybavenosť. My sme zostali pri týchto dvoch funkciách s tým, že sme v štúdii využili maximálny prípustný podiel bývania, ktoré môžu tieto dve funkcie v sebe obsahovať s nadväznosťou na občiansku vybavenosť. Už však nechceme ľudí posielat' za mesto, nechceme, aby cestovali hodiny do práce, domov, do centra. Spýtam sa takto: Keď nebudeme stavať tu, tak kde potom, za mestom? Zastaviame poľnohospodársku pôdu? A čo keď ju budeme potrebovať, to sa nám už nikdy nevráti. Navyše – pod ňou je voda. Arabi majú také príslovie – z ropy sa nenapíšeš. My ale nemáme ani tú ropu, aby sme si tú vodu kupovali.

Na sociálnych sieťach sa objavili informácie, že v území má vyrásť osemdesiat nových budov. Nie je logické, že sa ľudia obávajú?

B. K. Opäť pripomínam, že ide o štúdiu. Tá iba ukazuje, do akej miery je dané územie využiteľné, ale to neznamená, že tento

potenciál zadávateľ aj využije. Sú to iba možnosti. A už vôbec to neznamená, že sa tie domy začnú stavať naraz.

Obyvatelia vnímajú ako problém, že by sa malo v tejto lokalite stavať. Ale po vybudovaní električky a dostavbe by tam mohol vzniknúť regulárny verejný priestor s udržiavanou zeleňou, podzemnými parkoviskami. Lebo dnes tam nie je nič. Len desaťročia neudržiavaný priestor.

Prečo sú podľa vás ľudia proti tomu?

B. K. Participácia do veľkej miery závisí na tom, aby obe strany mali rovnakú mieru informácií, prečo to tí odborníci takto navrhujú. Je to, ako keď prídete k lekárovi a keď vám on včas a jasne nevysvetlí, čo vám je, tak tým lekárom sa stanú iní ľudia, a vy už vlastne idete k tomu lekárovi s tým, že „viete“, čo vám je a ako vás má liečiť, a ak sa jeho verzia s tým nezhoduje, veríte, že vás lieči nesprávne. Keď sme v roku 2019 prišli na prezentáciu štúdie, čakalo nás tam päťsto nahnevaných ľudí, ktorí už mali „zaručené“ informácie a nás už ani nechceli počuť. Len boli proti tomu. Keď sme im vraveli, že výstavbou tá lokalita vzrastie na cene, vysmiali nás.

Keby sme teda vymazali tie predošlé stretnutia, čo by ste obyvateľom povedali, aby ste

ich presvedčili, že toto je dobré riešenie?

V. K. Štúdia sa snaží formulovať riešenia na problémy, ktoré Petržalčanov a Petržalčanky v území trápia – dobrými príkladmi sú parkovanie alebo terasy. Pán profesor v štúdii navrhuje rôzne možnosti rozvoja petržalských terás. V niektorých prípadoch stačí ich rekonštrukcia, inde navrhuje ich rozšírenie, niekde dokonca prichádza s návrhom ich úplného odstránenia. Na terasy presúva život, pod terasami navrhuje rozširovanie potrebných parkovacích kapacít.

Iným príkladom sú cesty. Mnohé boli budované ako dočasné, ale slúžia dodnes. Pán profesor s kolegami uvažovali s posunom Jantárovej cesty, k električkovej trati, čím sa uvoľní priestor, ktorý sa dá využiť inak. Napríklad na zástavbu, ktorá odhluční susedné domy od električky a vytvorí vnútroblok so zeleňou a s ihriskami.

Bratislavskí poslanci na marcovom zastupiteľstve vzali štúdiu na vedomie. (Proti bol starosta Petržalky Ján Hrčka, poslanci J. Karman a R. Pajdlauser sa zdržali.) Čo sa bude diať ďalej?

V. K. Výsledkom štúdie je množstvo odporúčaní na zmeny a doplnky územného plánu. Územní plánovači sú dnes dost

vyťažení a je preto otázne, kedy sa reálne pristúpi k spracovaniu zmien a doplnkov. Štúdia ako podklad pre spracovanie zmien a doplnkov je však pripravená, preto hneď, ako to bude možné z kapacitných dôvodov, proces obstarávania sa môže začať.

Útvár hlavného architekta (v tom čase pod vedením Ingrid Konrad), ktorý proces obstarávania štúdie koordinoval, zabezpečil dorokovanie každej petície s príslušným petičným výborom a návrh kompromisných riešení, ktoré boli opätovne s výbormi komunikované. Mesto sa teda môže opierať o urbanistickú štúdiu aj v ďalšom procese, nakoľko bude podkladom pre prípravu zmien a doplnkov územného plánu a tiež jednotlivé územné plány zón.

Zmeny a doplnky územného plánu Bratislavy, ktoré budú na základe odporúčení štúdie vypracované, budú následne opäť verejne prerokované – ľudia budú mať opäť možnosť do procesu vstupovať. Po zmene územného plánu môže mesto alebo mestská časť pristúpiť k vypracovaniu územných plánov zón pre konkrétne územia – aj tento proces počíta so zapojením verejnosti. Do začatia výstavby v tomto území bude teda ešte mnoho možností sa k rozvoju centrálnej osi vyjadriť.

Martina Štefániková

INZERCIA

VETERINÁRNA KLINIKA PETRŽALKA

EasyVet.sk

interná medicína
preventívna medicína
laboratórne vyšetrenia
vyšetrenie krvi na počkanie
inbalačná anestézia
medicína drobných cicavcov
dermatológia
chirurgia mäkkých tkanív
hospitalizácia

*Spolupracujeme,
sme jeden tím...*

Mánesovo námestie 7
0903655648

Veterinárna klinika – Ivanka pri Dunaji

ŠTUDENTI FAKULTY MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV NA MODELOVEJ KONFERENCII DEBATOVALI S ODBORNÍKMI O DOPADOCH VOJNY NA UKRAJINE

Už 16. ročník Modelovej konferencie pod taktovkou Fakulty medzinárodných vzťahov (FMV) sa uskutočnil začiatkom **apríla 2023** v priestoroch Auly Ekonomickej univerzity v Bratislave. Študenti sa tentoraz rozhodli reflektovať jednu z najpálčivejších tém súčasnosti - vojnu na Ukrajine. Záštitu nad podujatím prevzal minister zahraničných vecí a európskych záležitostí **Rastislav Káčer**.

ŠKOLSTVO Čo je Modelová konferencia

Modelová konferencia je slávnostné podujatie, ktoré je vyvrcholením predmetu **Negociácie v diplomatickej praxi**. Cieľom tohto predmetu je čo najlepšie pripraviť študentov na prácu v oblasti diplomacie, a to najmä prostredníctvom simulácie negociácií a medzinárodnej konferencie riešiacej aktuálne otázky súčasných medzinárodných vzťahov.

Študenti FMV sú počas dvoch semestrov rozdelení do sekcií. V rámci tohto ročníka konferencie, ktorej nosnou témou sú **Medzinárodné konflikty ako hrozba 21. storočia**, sú vytvorené tri sekcie - Ekonomická sekcia, Politická sekcia a Organizačný tím.

Tento projekt robí výnimočným práve fakt, že je plne organizovaný študentami, ktorí sú zodpovední za proces riadenia financií, protokol a propagáciu konferencie.

Dlhoročnou **supervízorkou Modelovej konferencie**, a zároveň vyučujúcou predmetu je prodekanka pre zahraničné vzťahy FMV, Ing. **Kristína Baculáková**, Ph.D., na čele Modelovej konferencie vždy stojí predseda z radu študentov, zodpovedný za manažment, ako aj vonkajšiu reprezentáciu. Aktuálnou predsedníčkou je študentka Bc. **Linda Anna Rusnáková**.

Zaujímaví diskutéri

Politická a Ekonomická sekcia sú vedené doktorandmi, bývalými študentmi FMV, no majú aj svojich predsedov. Tohtoročnej Politickej a Ekonomickej sekcii predsedali Bc. **Katarína Strauszová** a Bc. **Oliver Sýkora**, pričom ich úlohou bolo predovšetkým viesť rokovania a diskusie v rámci okrúhlych stolov. Počas uplynulého semestra mali spolu so spolužiakmi možnosť rozprávať sa s viacerými významnými osobnosťami slovenskej diplomatickej a ekonomickej sféry, medzi inými s **bývalým premiérom**

rom SR, Mikulášom Dzurindom. Mimoriadne podnetné diskusie sa venovali najmä politickým, ale i ekonomickým aspektom a negatívnym dopadom konfliktu na Ukrajinu. Pozvanie prijali štátna tajomníčka MZVaEZ **Ingrid Brocková**, riaditeľ informačného centra OSN **Martin Nesirky**, poradkyňa prezidentky pre zahraničnú politiku **Jana Kobzová**, poslanec NR SR a bývalý veľvyslanec Stálej delegácie SR pri NATO **Tomáš Valášek**, veľvyslanec s osobitným postavením pre Ukrajinu **Martin Kačo**, hlavný ekonóm NBS **Michal Horváth**, makroekonomický analytik VÚB banky **Michal Lehuta** a vedúci ekonóm na zastúpení Európskej komisie na Slovensku **Zdeněk Čech**.

Linda Anna Rusnáková
Autorka je študentkou FMV
na Ekonomickej univerzite Bratislava

INZERCIA

Najkvalitnejšia pizza v meste

2+1 Akcia Pizza za 1€
+ 1,5l Kofola alebo Vinea zdarma

Pri online objednávke nad 17€
90-100g **Milka** zdarma

VOLAJTE ZDARMA

0800 10 20 30

DENNE 10:00 - 22:00

pizzacarla.sk ...viac ako len pizza

ZELENÁ PETRŽALKA AJ VĎAKA VÝZNAMNÉMU PRÍNOSU SYSTÉMU CENTRÁLNEHO ZÁSOBOVANIA TEPLOM

Veolia zabezpečuje výrobu a dodávku tepla a teplej vody pre petržalské domácnosti už viac ako 20 rokov. S generálnym riaditeľom spoločnosti Veolia Energia Slovensko, a. s., Petrom Dobrým sme sa porozprávali o unikátnom systéme centrálneho zásobovania teplom v tejto mestskej časti vrátane činností, ktoré zabezpečuje, ako aj o rozvojových aktivitách pre Petržalku.

CZT, teda centrálné zásobovanie teplom, môže byť pre niekoho neznámy pojem. Čo je vlastne systém CZT?

Centrálné zásobovanie teplom, niekedy označované aj ako diaľkové vykurovanie alebo ako sieť diaľkového tepla, predstavuje možnosť, ako efektívne a ekologicky zásobovať teplom veľké mestské aglomerácie či priemyselné parky. Úspešným príkladom využitia CZT je aj najväčšia mestská časť v strednej Európe – bratislavská Petržalka s viac ako 40-tisíc domácnosťami. Tento spôsob vykurovania sa vo významnom rozsahu využíva nielen u nás na Slovensku, ale je vysoko preferovaný aj v európskych krajinách, či už napríklad v Rakúsku, v Českej republike, alebo v škandinávskych krajinách ako Dánsko či Fínsko.

Systém CZT je teda v Petržalke úspešným príbehom a pozitívnym príkladom. Z čoho sa skladá petržalský systém zásobovania teplom?

Petržalský systém aktuálne tvorí 20 aktívnych kotolní s celkovým inštalovaným výkonom takmer 277 MWt. Len pre zaujímavosť: sieť petržalského CZT má viac ako 160 kilometrov potrubia v rámci tepelných rozvodov, čo predstavuje vzdialenosť zhruba medzi Bratislavou a Banskou Štiavnicou. Tepelné rozvody prepájajú kotolne s odovzdávacími stanicami tepla a s bytovými domami – odberateľmi. Jedna kotolňa zásobuje v priemere asi 1 900 domácností.

Veolia (predtým Dalkia) sa stará o tepelný komfort petržalských domácností od roku 2001. Aké služby zabezpečuje pre obyvateľov Petržalky?

Okrem nosnej činnosti, ktorou je výroba a dodávka tepla a teplej vody, venujeme veľkú pozornosť modernizácii, zvyšovaniu kvality a efektívnosti výroby. Postupne realizujeme investície, údržbu a opravy, ktorými sa výroba a dodávka energií stáva viac zelenou, teda viac efektívnou a ekologickou. Najnáročnejšie investičné projekty realizujeme v letnom období, mimo vykurovacej sezóny, a to tak, aby bol negatívny vplyv z obmedzenej, respektíve prerušenej dodávky teplej vody na spotrebiteľa v čo najväčšej miere minimalizovaný. Aktívni sme však aj v poskytovaní energetického poradenstva, energetického manažmentu a v komplexnej správe budov.

Tepelné hospodárstvo, to nie sú len stroje a technologické zariadenia.

Áno, za bezpečnú a plynulú dodávku tepla a teplej vody zodpovedajú naši kolegovia. Či už ide o kolegov priamo na prevádzke a na nonstop dispečingu CZT, ktorí monitorujú činnosť strojov a zariadení a po prípadnom prijatí podnetov od obyvateľov obratom detailne kontrolujú parametre systému vykurovania a teplej vody, alebo o kolegov z prevádzkovej údržby, ktorí sú pripravení na prípadné výjazdy k nahláseným poruchám.

Komunikáciu so zákazníkmi, či už sú to podnety smerom ku kvalite našich dodávok a služieb, ale aj bežné záležitosti v zmluvných vzťahoch, otázky k fakturácii, k platbám či k meraniu tepla, zastrešujú naši kolegovia z oddelenia starostlivosti o zákazníkov, ktorých možno poznáte z telefonátov alebo z e-mailov.

Tento rok si naša skupina pripomína tridsať rokov pôsobenia na Slovensku. Môžete nám priblížiť plánované aktivity pre Petržalku na najbližšie obdobie?

Pre Petržalku pripravujeme významné investičné projekty. Veľký dôraz budeme klásť predovšetkým na ekologizáciu výroby energií, aby Petržalka mohla používať pomenovanie zelená mestská časť. Výroba tepla v Petržalke je unikátna v tom, že už teraz ide vo významnej

Generálny riaditeľ Veolia Energia Slovensko, a. s., Peter Dobrý
FOTO: Veolia

miere o vysokoúčinnú kombinovanú výrobu tepla a elektriny. Na najbližšie roky máme v pláne do existujúceho systému tepelného hospodárstva implementovať zariadenia využívajúce energiu z obnoviteľných zdrojov. Budeme sa venovať projektom využívania slnečnej energie prostredníctvom solárnych panelov, odpadového tepla, fotovoltiky, tepelných čerpadel, ale aj podpore elektromobility s využitím energií, ktoré vyrobíme.

Cieľom týchto investičných projektov je predovšetkým úspora fosílnych palív prostredníctvom významnejšieho využívania obnoviteľných zdrojov energie, zvyšovania ekologizácie výroby, spoľahlivosti dodávok energií a dostupnosti ekologicky vyrobenej energie pre každého Petržalčana.

Čo sa týka komunikácie s Petržalčanmi, tento rok robíme spoluprácu so samosprávnymi novínami Naša Petržalka a budeme pravidelný prispievateľ. Čitateľom budeme prinášať aktuálne témy z oblasti vykurovania a dodávok teplej vody, informačný servis, rôzne články, rozhovory a novinky z Veolie. náš časopis Petržalské teplo už v nasledujúcom období nebudeme vydávať.

Lucia Burianová, senior manažér pre komunikáciu a marketing, Veolia Energia Slovensko, a. s.

CENY TEPLA PRE PETRŽALKU

VEOLIA NACHÁDZA RIEŠENIA, AKO ZMIERNIŤ NEGATÍVNY VPLYV CIEN ENERGIÍ NA SVOJICH ODBERATEĽOV

Uplynulý rok 2022 bol v energetike poznačený vznikom a prudkou akceleráciou bezprecedentnej krízy spojenej s rastom cien energetických nosičov – komodít. Predovšetkým zemný plyn a elektrická energia výraznou mierou ovplyvnili celkové náklady na výrobu tepla v sústavách centrálného zásobovania teplom (CZT). Energetická cenová kríza naďalej pretrváva a v roku 2023 jej dôsledky spolu s vysokou mierou inflácie pociťujú bez rozdielu všetci odberatelia. K nárastu koncových cien došlo s účinnosťou od 1. 1. 2023 aj v sektore teplárstva.

Veolia hľadá riešenia, ako zmierniť dosah energetickej krízy už od jej vypuknutia v roku 2021

V septembri 2022 podala spoločnosť Veolia Energia Slovensko, a.s., na Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) **cenový návrh stanovujúci cenu tepla**, ktorá zahŕňa oprávnené náklady výrobcu a dodávateľa tepla pre odberné miesta v Petržalke **na obdobie roka 2023**. V priebehu decembra 2022 ÚRSO vydal cenové rozhodnutie, ktorým schválil s účinnosťou od 1. 1. 2023 **variabilnú zložku ceny tepla na úrovni 0,1784 eur/kWh** a **fixnú zložku ceny tepla na úrovni 170,8774 eur/kWh**.

Skupina Veolia Energia Slovensko už pred prepuknutím energetickej krízy aktívne upozorňovala štátne orgány a kompetentné organizácie na nevyhnutnosť hľadania primárne takého riešenia, ktoré zmierni prvotný prudký nárast cien energií, a zároveň bude v horizonte minimálne dvoch - troch rokov udržateľné aj pre všetkých odberateľov tepla zo systémov CZT. Za týmto účelom v spolupráci so Slovenským zväzom výrobcov

Energetická cenová kríza naďalej pretrváva a v roku 2023 jej dôsledky spolu s vysokou mierou inflácie pociťujú bez rozdielu všetci odberatelia. | FOTO: Veolia

tepla (SZVT) efektívne rokovala s Ministerstvom hospodárstva SR a s ÚRSO a predkladala viaceré komplexné návrhy riešení.

Fakturačné ceny tepla sú pre bytové a nebytové objekty po dlhom období opäť rozdielne

Výsledkom tejto snahy bol **kompensačný mechanizmus**, ktorý

vláda prijala koncom roka 2022 a ktorý stanovuje tzv. cenový strop pre vybranú kategóriu odberateľov tepla z CZT. Po prvý raz od roku 2010 tak teplárenské spoločnosti pristúpili k stanoveniu rozdielnej fakturačnej ceny tepla pre bytové a nebytové objekty.

Táto skutočnosť súvisí s vydaním nariadenia Vlády SR č. 464/2022 Z. z., ktorým sa ustanovuje limit nárastu schválenej

alebo určenej ceny tepla výhradne pre bytové objekty. V zmysle tohto nariadenia je možné fakturovať **celkovú cenu vyššiu maximálne o 20 eur vrátane DPH za MWh** oproti naposledy určenej cene tepla schválenej ÚRSO na rok 2022.

V prípade, že sa v roku 2022 fakturovala cena nižšia, ako vyplýva z posledného rozhodnutia ÚRSO na rok 2022, môže nastať to, že vo fakturačnej cene tepla

na rok 2023 je medziročný nárast ceny tepla pre bytové objekty o niečo vyšší ako uvedených 20 eur vrátane DPH za MWh. Pre komplexnosť informácie uvádzame, že spoločnosť Veolia Energia Slovensko, a.s., fakturovala svojim odberateľom v MČ Petržalka **v priebehu roka 2022 o cca 4,5 % nižšiu fixnú zložku** ceny tepla, ako jej stanovil ÚRSO.

Kompenzácie štátu nie sú pre všetkých

Keďže nastavená fakturačná cena tepla na rok 2023 v zmysle vyššie uvedeného nariadenia vlády SR dodávateľom v nijakom prípade nepokrýva náklady súvisiace s výrobou a s distribúciou tepla koncovým odberateľom, rozdiel medzi nákladovou a fakturačnou cenou kompenzuje dodávateľom štát z prostriedkov štátneho rozpočtu. Tento mechanizmus sa však, ako už bolo spomenuté, uplatňuje len na spotrebované teplo bytových objektov.

Pre nebytové objekty však Vláda SR žiadny exaktný priamy či nepriamy kompenzačný mechanizmus do praxe neaplikovala, preto musia títo odberatelia znášať prudký nárast nákladov na výrobu a distribúciu tepla v plnej miere.

Skupina Veolia Energia Slovensko v súčinnosti s ďalšími energetickými subjektmi aj naďalej vedie intenzívnu komunikáciu so štátnymi inštitúciami s cieľom dosiahnuť, aby odberatelia tepla zo systémov CZT v nebytových objektoch viac neprepadali cez pomyselné sito štátnej pomoci a aby aj pre nich boli zavedené opatrenia, ktoré im pomôžu znášať negatívne dôsledky výrazného rastu cien energií, a teda aj tepla.

Veolia je pripravená reagovať na vývoj situácie v energetickom sektore počas roka, prehodnotiť ceny tepla a pomôcť svojim odberateľom

„Rád by som zdôraznil, že fakturačná cena tepla dôsledne zohľadňuje vývoj nákladov na výrobu tepla v CZT, ktorých oprávnenosť posudzuje a schvaľuje ÚRSO. Chceme našich odberateľov ubezpečiť, že tak, ako to bolo doteraz, vždy v prípade pozitívneho vývoja cien vstupov a reálne nižšej ročnej spotreby tepla oproti plánovaným hodnotám v zmysle zákonov o regulácii vždy pristúpime k prepočítaniu reálnych nákladov na výrobu a distribúciu, výsledkom čoho sú tzv. vratky z ročného vyúčtovania za spotrebované teplo.

Uvedomujeme si, že súčasná situácia s cenami energií je mimoriadne náročná

a má výrazný negatívny dosah na našich odberateľov a predovšetkým na tie skupiny, ktorým sa neúšla nijaká pomoc zo strany štátu. Sme preto, samozrejme, pripravení byť maximálne nápomocní všetkým našim odberateľom pri hľadaní riešení, ako túto náročnú situáciu zvládnuť,“ uviedol Peter Kurilla, senior manažér pre CZT, Veolia Energia Slovensko, a.s.

Veronika Hyblerová, špecialista starostlivosti o zákazníkov, Veolia Energia Slovensko, a.s.

Veolia je pripravená pomôcť odberateľom pri hľadaní riešení, ako zvládnuť náročnú situáciu s cenami energií. | FOTO: Veolia

INZERCIA

SME S VAMI ON-LINE 24 HODÍN DENNE

V prípade problémov s dodávkou tepla alebo teplej vody kontaktujte náš dispečing telefonicky alebo e-mailom. Naši odborníci vám radi pomôžu s riešením vášho problému. Sme s vami on-line 24 hodín denne.

KONTAKTNÉ ÚDAJE:

Telefón: **0850 325 542** | email: **dispecing@veoliaenergia.sk**

web: **<https://veoliaenergia.sk/sk/kontakt>**

Aktuálne informácie o odstávkach a poruchách vždy nájdete na našom webe

www.veoliaenergia.sk

SUSEDSKÉ DNI ZAČÍNajú V APRÍLI NA LÚKACH, V MÁJI BUDÚ NA „NOBELKU“

Všetkým Petržalčanom zdar, Dvorom a Hájom zvlášť! Kultúrne zariadenia Petržalky v rámci posilňovania petržalskej spolupatričnosti pripravili v jednotlivých častiach Petržalky sériu komunitných stretnutí pod názvom **Susedské dni**.

Premiérový Susedský deň Zeme na Lúkach si môžete užžiť už o pár dní, **22. apríla**. V máji – presnejšie v sobotu **13. mája** – pokračujeme **Susedským dňom na Nobelovom námestí**. Veľkým aj malým Petržalčanom a Petržalčankám ponúkame zábavu na pol dňa, začíname o jednej popoludní a končíme až o ôsmej večer.

Na májovom Susedskom dni nebudú chýbať **Petržalské remeselné trhy**, ktoré predstavujú tradičné remeselné techniky a modernejšiu hand-made výrobu, priestor na prezentáciu dostanú aj občianske združenia a petržalské spolky.

Drobcí sa môžu vyblázniť na rozmanitých atrakciách, určite ich zaujme aj folklórne divadielko spojené s vystúpením **DFS Hájenka**. Pre starších bude celé poobedie hrať skupina **Country Voice**.

Susedské stretnutie využijeme aj na prezentáciu mobilnej výstavy pri

príležitosti 50. výročia začiatku budovania sídliska Petržalka a pridáme aj ďalšie aktivity spojené s týmto dôležitým petržalským míľnikom.

Do kalendárov si môžete rovno pridať aj ďalšie susedské dátumy. V sobotu **3. júna** sa na vás tešíme na **Susedskom dni na Slnecniciach** a po **Kultúrnom lete v Petržalke** si dáme ďalšie sobotné stretnutie 16. septembra na **Susedskom dni v Ovsišti**. Všetci ste vítaní!

ZOZNÁMTE SA S BÚRLIVÝMI DEJINAMI PETRŽALKY

Nedeľa **23. apríla** bude opäť patriť „päťdesiatke“ modernej Petržalky. Na **Námestí hraničiarov od 15:00** privítame profesionálnu turistickú sprievodkyňu Evu Čubrňkovú a Ernesta Husku z OZ Petržalský okrášľovací spolok s prednáškou **Dejinami Petržalky**. O 15:30 návštevníkov zabavia legendy slovenského folku a jazzrocku na jednom pódii – **Zuzana Homolová**

a **Miloš Železnák** s projektom *Šak je to láska zlá*.

O 16:00 roztancuje Námestie hraničiarov **Ludová hudba Andreja Záhorca**, partia mladých milovníkov folklóru. No a o 16:30 odštartuje z rovnakého miesta **Prechádzka dejinami sídliska Petržalka** z cyklu **Petržalské Dínom – Dánom**. Pokračovať bude cez Chorvátske rameno, ulicami Bosákova, Lužná, Šustekova, Klokočova, Kočánkova až po Sad J. Kráľa.

METROPOLITNÝ ORCHESTER BRATISLAVA HRÁ LEHÁRA A PUCCINIHO

Aprílový koncert **Metropolitného orchestra** je venovaný priateľstvu dvoch hudobných majstrov – Franza Lehára a Giacoma Pucciniho.

Bohatá korešpondencia oboch skladateľov v Lehárovom múzeu v Bad Ischli je svedectvom ich

vzájomného rešpektu a priateľstva. Lehárova tvorba ovplyvnená Puccinim priblížila žáner operety k opere, pričom náročné spevácke party si vyžadujú prvotriednych operných spevákov.

Sólisti **Tatjana Schullern** a **Stefan Reichmann** z Rakúska v spolupráci s Metropolitným orchestrom Bratislava pod taktovkou umeleckého vedúceho **Dušana Štefánka** predstavia melódie z oper Tosca, Bohéma, Gianni Schicchi, Le Villi a operiet Zem úsmevov, Giuditta, Paganini, Cárevič a Cigánska Láska.

Koncert **Lehár-Puccini, Puccini-Lehár. Priateľstvo veľikánov**, si môžete vychutnať v nedeľu **23. apríla o 17:00 v DK Zrkadlový háj**.

DIVADELNÝ MÁJ PREDSTAVÍ KLENOTY ČESKEJ KOMÉDIE

Pre milovníkov divadla sme v DK Zrkadlový háj pripravili jedinečný **cyklus Klenoty českej komédie**. Začíname v pondelok **22. mája o 19:00** predstavením legendárneho pražského **Divadla bez zábradlí**. Jedno z najpopulárnejších českých divadiel prichádza na našu scénu s komédiou, ktorá v Čechách už dlho valcuje rebríčky návštevnosti. Komédiu Alana Ayckbourn **Kdes to byl(a) v noci?** režíroval ešte pred 23 rokmi nezabudnuteľný Jiří Menzel a patrí medzi najúspešnejšie inscenácie Divadla bez zábradlí. V hlavných úlohách sa predstavia Dana Morávková, Rudolf Hrušínský, Zdeněk Žák, Josef Carda, Ljuba Krbová, Jana Švandová a Marcela Rojíčková.

Kultúrne zariadenia Petržalky

Susedská burza Petržalka na Nobelovom námestí 2021 | FOTO: KZP

HISTORIK PREZRADÍ, AKO SME ZASIAHLI DO VOJNY SEVERU PROTI JUHU

V najväčšom konflikte amerických dejín bojovali aj Slováci. | FOTO: wikipedia.com

Tušili ste, že aj Slováci významne zasiahli do Americkej občianskej vojny (1861 – 1865)? Vojna Severu proti Juhu je považovaná za najznížujúcejší konflikt v dejinách amerického národa a jej udalosti a dôsledky rezonujú v americkej spoločnosti dodnes.

Vojna medzi Úniou a Konfederáciou si vyžiadala viac než 600-tisíc obetí, na bojiskách na druhej strane Atlantiku však hojne bojovali aj prisťahovalci z Európy vrátane rodákov z územia dnešného Slovenska. Zároveň tieto boje vo svojej dobe veľmi pozorne sledovala aj európska tlač, výnimkou nebola ani tá slovenská.

Práve **Slováci v Americkej občianskej vojne** sú témou prvej zo série prednášok, ktoré v rámci unikátneho projektu **Petržalská**

akadémie vzdelávania (PAV) pripravila **Miestna knižnica Petržalka**. Zaujímavosti o slovenskej stope vo vojne Severu proti Juhu priblíži vo štvrtok 27. apríla 2023 o 17:30 v pobočke petržalskej knižnice na **Prokofievovej 5** historik a publicista PhDr. **Juraj Červenka**.

Petržalská akadémia vzdelávania v desiatich prednáškach postupne počas roka predstaví návštevníkom prostredníctvom odborných lektorov zaujímavosti z rôznych vedných odborov. Vstup na podujatie je bezplatný. Projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Miestna knižnica Petržalka

NAJVÄČŠIE SÍDLISKO OPÄŤ HLADÁ LITERÁRNE TALENTY

Literatúra vám nie je cudzia a okrem čítania ju aj sami tvoríte? Potom zbystrite pozornosť! Petržalská knižnica totiž vyhlasuje už **34. ročník celoslovenskej literárnej súťaže neprofesionálnych autoriek a autorov** všetkých vekových kategórií **Petržalské súzvučky Ferka Urbánka**.

Pošlite nám svoje básne, poviedky, rozprávky, ukážky z noviel či románov, my sa spolu s odbornou porotou do nich začítame a tie najlepšie oceníme. Tento rok vyhlasujeme aj **Cenu starostu MČ Bratislava-Petržalka**, ktorú získa dielo s tematikou Petržalky. Táto cena je súčasťou podujatí organizovaných v súvislosti s 50. výročím začiatku výstavby sídliska, ktoré si pripomíname tento rok.

Svoje literárne práce môžete poslať do 30. júna 2023 na e-mail nemethova@kniznicapetrzalka.sk. Držíme palce!

V APRÍLI MYSLITE NA PRÍRODU AJ VÝBEROM KNIH

Frank Schätzing: Zachráňme našu planétu! Globálne zmeny klímy
Ikar, 2022

Naša planéta je našim jediným domovom, iný nemáme. Kam sa podejeme, ak si ju zničíme? Je naozaj

v ohrození? A môže nejako pomôcť aj jednotlivec? Kniha nemeckého autora F. Schätzinga ponúka odpovede a vedecké poznatky o klíme a následkoch jej zmeny. Pútavo, duchaplné a vtipne načrtáva rôzne scenáre našej budúcnosti. Problém má obrovské rozmery. Ešte väčšia je však šanca, že ho vyriešime a s ním aj pandémiu, vojny, detskú prácu, vymieranie druhov, strach z pokroku, rasizmus, autokraciu, náboženský teror. Kniha je vlastne oslavou odvahy a optimizmu. Ak človek chce, zvládne každý problém. Záleží len na nás, či máme pevnú vôľu; pozitívne, tvorivé myslenie, lásku k planéte a štipku odvahy.

Jess Frenchová: Chráňme našu planétu

Fragment, 2020

Ochrana Zeme je dnes naliehavejšia ako kedykoľvek predtým. S potešením sledujeme, že existuje čoraz viac kníh

o ochrane životného prostredia, a to aj pre deti. Jednou z nich je aj titul **Chráňme našu planétu**. Zrozumiteľným štýlom zachytáva problémy vznikajúce pri vytváraní odpadu. Malý čitateľ sa dozvie mnoho šokujúcich informácií, ako napríklad, že plasty zachytené vo Veľkom pacifickom koši vážia spolu toľko, čo 500 Boeingov 747, alebo že hora odpadkov, ktorá by vznikla, ak by sme pokračovali vo vytváraní skládok takou rýchlosťou ako doteraz, by predbehla svojou výškou Veľkú pyramídu v Egypte. Našťastie, ešte nie je neskoro a dá sa s tým niečo spraviť. Všetkým detským nadšencom ochrany prírody kniha ponúka množstvo tipov na recykláciu odpadu, aj na jeho elimináciu.

Miestna knižnica Petržalka

PETRŽALKU NA BRATISLAVSKOM ČSOB MARATÓNE REPREZENTOVALI VŠETKY GENERÁCIE

Neuveriteľných 11-tisíc prihlásených bežcov z celkovo 54 krajín. Taká bola vizitka podujatia ČSOB Bratislava Marathon 2023, ktorý sa uskutočnil v úvode apríla.

Zastúpenie v širokom štartovom poli mala aj mestská časť Bratislava-Petržalka. V jej zelených farbách sa počas dvoch dní predstavilo **100 bežcov**.

V sobotu vybehli na trať najmladší športovci a hneď po nich aj seniori. Tí dokázali, že vek je naozaj len číslo. Najstarších Petržalčanov a Petržalkanky z denných centier a klubovne prišla priamo na trať podporiť aj prvá vicestaroška Iveta Jančoková. Nedeľnú štafetu na hlavnom podujatí už prebrali miestni poslanci a poslankyne spolu s kolegami a kolegynami z Miestneho úradu Petržalka.

Najľudnatejšiu mestskú časť skvele reprezentovali aj zástupcovia **ŠK Run For Fun**. Na štart detských behov sa počas soboty postavila hneď dvadsiatka malých športovcov a športovkyň. Najlepšie sa darilo **Michalovi Nagyovi**, ktorý na trati 800 metrov dobehol na 2. miesto.

Dávid Pavlík

Na Bratislava ČSOB Marathon súťažili aj tímy z petržalského miestneho úradu. | FOTO: Juraj Valočaj

INZERCIA

STAROSTA JÁN HRČKA A ZASTUPITEĽSTVO MESTSKEJ ČASTI
BRATISLAVA-PETRŽALKA VÁS POZÝVAJÚ NA 26. ROČNÍK

DNI

PETRŽALKY

23. - 25. 6. 2023

DOSTIHOVÁ DRÁHA

PIATOK | SOBOTA | NEDEĽA
HUDEBNÝ PROGRAM, DETSKÝ PROGRAM
FOLKLÓRNY PROGRAM A OMNOHO VIAC ...

VSTUP VOĽNÝ

WWW.PETRZALKA.SK/FESTIVAL

VIAC INFO
ČOSKORO ...

50
PETRŽALKA

Radost po víťaznom góle Davida Bordáča. | FOTO: Martin Gabura

MLADÍ FUTBALISTI V HRE O LIGU MAJSTROV

Sedem kôl pred koncom súťaže majú na čele štvorbodový náskok.

Fantastickým spôsobom si počinajú starší dorastenci **FC Petržalka** v tomto ročníku najvyššej ligovej súťaže. Po 19-tich kolách

sú na čele tabuľky s náskokom štyroch bodov pred Ružomberkom.

Práve Ružomberčanov zdolali v 19. kole na domácej pôde tesne 1:0. O jediný zásah sa v 73. minúte postaral **Dávid Bordáč**.

Sen o účasti v prestížnej Lige majstrov je tak pre petržalských mladíkov čoraz reálnejší. Vedúci tím tabuľky odohral po uzávierke vydania duel 20. kola na pôde Podbrezovej (15. apríl), o sedem dní neskôr (22. apríl) privíta výber Popradu.

Dávid Pavlík

Striborní Panteri z HC Petržalka. | FOTO: HC Petržalka

PETRŽALKA HOSTILA HOKEJOVÝ SVIATOK

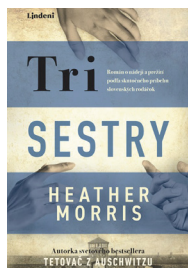
Zimný štadión na ulici M. C. Sklodowskej bol dejiskom prestížneho hokejového podujatia.

Záverečný turnaj EMHL (Euro mini hockey league) v kategórii U10 sa odohral na petržalskom ľade.

Výnimočnú akciu s účasťou 13 tímov nielen zo Slovenska, ale aj z Čiech a Maďarska zorganizovali zástupcovia petržalského klubu **HC Petržalka 2010** na čele s Ľubošom Liškom.

Naše hokejové talenty sa širokej konkurencie nezľakli. Panteri z HC Petržalka obsadili v rámci celého ročníka skvelé druhé miesto a boli najlepším slovenským tímom. V rámci finálového turnaja brali bronz. Trofej za celkovú striebornú priečku si prevzali z rúk hokejovej legendy Jána Filca, ktorý dekoroval aj ostatné zúčastnené tímy. Víťazom ligy sa stal maďarský klub Vasas Budapešť. **Dávid Pavlík**

SUDOKU NA VYPLNENIE PRÍJEMNÝCH JARNÝCH VEČEROV

ALBATROS MEDIA

Čísla v správnom poradí z oboch zelených riadkov či stĺpcov zasielajte na e-mail noviny@petrzalka.sk do 10. mája. Do predmetu správy uveďte heslo SUDOKU. Hráte o román podľa skutočnej udalosti **Tri sestry** od Heather Morris z vydavateľstva Albatros.

			8	4			9	5
	9				2			1
		8	9					7
		6	2		9			
1			5		4			8
			7		8	9		
2					6	1		
5			3				6	
9	6			2	5			

5		8		7	6			
			5			8		
			1		3	4		
2			6		8		1	7
3								2
7	6		2		1			4
		7	3		5			
		3			4			
			9	6		1		8

„Prvý človek, ktorý vidí, že na semafore naskočila zelená, ... (dokončenie je v tajničke)“ Výherkyňou tajničky z čísla 3/2023 sa stáva Petra Brichtová, výherkyňou sudoku M. Macková. V aprílovej tajničke hráte o voucher na kompletné umytie auta aj s tepovaním interiéru a impregnáciou tesnení v hodnote 55 eur od spoločnosti PPF Servis, Kopčianska 20/D. Držíme palce! 						Pomôcky: Zio, Obel, Tampa, aio, TVR	Drobná cestovina	Model automobilu Bentley	Vznešená pani	Družka Adama	1. časť tajničky	Obyvateľ Arábie	Detské jedlo
						Kadejako, všelijako							
						Úradné blokované							
						Obnos peňazi					České mesto		
						Kryha, po česky				Len, jedine Pristav na Floride	Ilúzia, po česky		
						Union Européen			Tálium (zn.)			Kontrolný ústrižok	L foneticky
						Slečna (skr.)			Potreba veslára				
Autor: Blah.	Rímskych 55	Iónium (zn.)	Meno Eduarda	Severský boh meča a súdu	Hlas hada Zizaj (expr.)			4. časť tajničky Pracujú					
Šplhal sa, lozil							Nejasne hovoril Futbalový klub						
3. časť tajnička						Vyvinul sa Kropil rosou							New York (skr.)
	Oblasťný (skr.)	Boxerská (skr.) Slonie zuby			Začala (zried.) Rytmičný pohyb						Osobné zámeno Čiapočka pápeža		
Orgán zraku				Japonská metropola Chvácem						Predstavy v spánku Konfiškoval			
EČV Bratislavy			Zhasínala Vlastná sobom						Př Nočný podnik			601 rímskymi číslicami	Internat. algebraic language (skr.)
Obyvatelia Lysej							Taliansky režisér Dámsky kabátik						
	Malý blok	Pohorie v Bulharsku Trblietavo				Pôrodná baba 5. časť tajničky							
Hlupák						Usporiadal Malá žaba							
Lepidlo, po nemecky					Kosil Tu máš				Levoča (EČV) Z, po česky			Dagmara (dom.)	Stud, po česky
Bodavý hmyz				Nahromad' vezením Had z knihy džungle					Odsek (skr.) Zn. britsk. automobilov				
Červený kríž (skr.)			Zábavný podnik Kilopond (zn.)							Abtesla (zn.) Existuj			
Meno Eleny, Elena (dom.)					Kresťanská mierová konferencia (skr.)				2. časť tajničky				
Hromada					Vychováva- teľ, po taliansky				Kuchynské nádčinie				

Odpovede zasielajte na e-mail noviny@petrzalka.sk do **10. mája 2023** v predmete správy so slovom Tajnička.